

Vlaams
Parlement

vergadering **C9**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 7 oktober 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het aantal bankautomaten in plattelandsgemeenten – 3225 (2019-2020)	5
VRAAG OM UITLEG van Joris Nachtergaele aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de bevraging van de Vlaamse Landmaatschappij over de impact van corona op het platteland – 3373 (2019-2020)	7
VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de wijzigingen aan het gemeenschappelijk landbouwbeleid – 3128 (2019-2020)	11
VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de mogelijke erkenning van zonnebrandschade aan landbouwteelten als ramp – 3140 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de erkenning van zonnebrandschade als landbouw-ramp – 3433 (2019-2020)	13
VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het handelsakkoord tussen de EU en de landen van de Mercado Común del Sur (MERCOSUR) – 3143 (2019-2020)	18
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het gevaar voor de volksgezondheid van een virusoverdracht van dier op mens – 3159 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de noodzaak aan onderzoek rond de effecten van dieren in onze omgeving op de volksgezondheid – 3164 (2019-2020)	21
VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de oprichting van een promotiefonds voor de Vlaamse wijnbouwsector – 3195 (2019-2020)	26

VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de stijging van de grondprijzen en de gevolgen voor de landbouw
– 3209 (2019-2020)

31

VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de promotie van lokale voeding
– 3213 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het charter voor de promotie van lokale voeding
– 3248 (2019-2020)

36

VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het aantal bankautomaten in plattelandsgemeenten – 3225 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, ik zal heel kort een problematiek schetsen waarover we het verschillende malen hebben gehad, namelijk dat de financiële dienstverlening op het platteland in service steeds meer achteruitgaat. Steeds minder banken investeren in kantoren en automaten op het platteland. Dat maakt dat zeker het oudere, maar soms ook het financieel minder geletterde gedeelte van de bevolking het steeds moeilijker krijgt om zijn eigen bankzaken te beheren.

Er zijn ook al private firma's geweest die daarin wilden investeren en daarbij steeds op zeer praktische problemen zijn gebotst.

Tijdens de commissievergadering van 29 januari hebt u gezegd dat u hierover in overleg zou gaan met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Dit is dus een opvolgvraag.

Minister, bent u in overleg geweest? Hoe evalueert u dat?

Bent u zich bewust van de moeilijkheden die zeker kwetsbare personen onder vinden door het dalend aantal bankkantoren en -automaten?

Hoe evalueert u de initiatieven van bpost om per gemeente altijd een neutrale bankautomaat te voorzien indien de private ondernemingen en banken dat niet doen? Zijn er initiatieven van bpost om nog verder te gaan in service richting bankzaken?

Hebben de lokale besturen hierin een uitgebreide rol te spelen?

De voorzitter: Dank u voor deze bondige vraagstelling, mijnheer Coenegrachts.

Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Coenegrachts, uiteraard ben ik op de hoogte van de problematiek. We hebben met het kabinet net voor de coronacrisis uitbraak verschillende gesprekken gehad met banken, waarbij het probleem werd voorgelegd. We hebben daarbij gevraagd wat we kunnen doen, zeker in de plattelandsgemeenten waar er geen enkele financiële instelling is. We zullen die gesprekken, onder andere met de VVSG, opnieuw oppakken, om te bekijken wat we kunnen doen. We zullen nagaan wat er kan gebeuren vanuit de financiële instellingen en vanuit de VVSG. We zullen die gesprekken vanuit het kabinet trekken.

Maar elk lokaal bestuur, elke burgemeester die op zijn grondgebied geen enkel aanbod van bankautomaten heeft, kan het gesprek aangaan met bpost op basis van het artikel 10.7 uit het beheerscontract van bpost met de federale overheid. Het is goed dat dat in dat beheerscontract staat, misschien moet het nog kenbaar worden gemaakt bij de lokale bestuurder. Burgemeesters zijn natuurlijk het best geplaatst om te weten dat er in hun gemeenten geen enkel aanbod is en dat dat niet kan. Op basis van artikel 10.7 kunnen zij daarover gesprekken aangaan met bpost.

Vanuit het kabinet zal ik, samen met de Vlaamse Landmaatschappij, bekijken hoe ik samen met de VVSG die bekendheid en de informatiedoorstroming kan doen.

Daarnaast zit ik na de coronacrisis sowieso samen met de VVSG en een aantal bankinstellingen om te bekijken hoe we dat moeten doen. In de gesprekken die ik al heb gevoerd vóór corona wees men vooral op de kostprijs. We zullen bekijken hoe we dat kunnen oplossen. Ik pak het op post corona.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, ik dank u voor het engagement ter zake. Het feit dat het coronavirus daar tussen is komen fietsen, daar heb ik natuurlijk alle begrip en respect voor. Het is fijn dat u dat terug opneemt. Ik ben op de hoogte van de verplichting van bpost. We moeten er op het platteland natuurlijk rekening mee houden dat die gemeenten ook heel uitgestrekt kunnen zijn. Een bankautomaat per gemeente, dat helpt natuurlijk wel, het is een goede maatregel. Maar het is voor sommige mensen nog altijd heel ver. Ik denk dat we met de sector toch moeten kijken naar buitenlandse voorbeelden, waar je toch heel vaak ook die ATM-machines in supermarkten tegenkomt. Al geef ik toe dat we botsen op de limieten van wat een overheid gedaan krijgt op dit vlak. Maar op die manier zijn er misschien lessen te trekken uit het buitenland, en zijn er toch modellen werkbaar en betaalbaar om die lokale winkels of supermarkten te voorzien van toch minstens een bankautomaat. Dat wilde ik toch meegeven voor uw overlegmoment.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Ik denk dat iedereen het eens is over het belang van die automaten, en dat we daarop moeten inzetten. Minister, ik wil u bedanken voor de inspanningen die u ter zake hebt gedaan. Ik wil aansluiten bij collega Coenegrachts. Natuurlijk zijn er een aantal federale elementen aan deze kwestie: bpost, die supermarkten. Het is misschien een idee om dat allemaal onder een pakket te brengen op Vlaams niveau, zodat we die informatie naar de gemeenten gestroomlijnd laten verlopen. Dat is broodnodig.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Ik heb dat nogal eens opgemerkt. We moeten in het Vlaams Parlement weten wat we kunnen en wat we niet kunnen. Voor die bankautomaten is er uiteindelijk maar één oplossing: we moeten daarover spreken met de banken. Dat is inderdaad een federale bevoegdheid, dus ik zou de minister vragen dat ze daarover in contact treedt met de bevoegde minister.

Al ben ik daar ook realistisch in. Op het ogenblik dat de banken zelfs overwegen om naar 0 procent intrest te gaan – één bank doet dat nu al – zullen ze natuurlijk zeggen dat daar onvoldoende middelen voor zijn. Het is heel simpel, minister: praat met de VVSG, maar dring er vanuit de VVSG ook op aan dat ze praten met de banken, zodat de banken misschien verplicht worden om, op basis van bepaalde criteria en parameters, in bepaalde gemeenten bankautomaten te installeren waar er nog geen zijn. Dat zal de enige oplossing zijn, anders gaan we hier nog veel vragen over stellen en lang over praten. En we hebben al te veel vragen. Het was nochtans een heel goede vraag van mijn Limburgse collega. Ik zou zeggen: het kan alleen zo gebeuren, en anders zal het niet gebeuren.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, ik weet dat de tijd beperkt is, dus ik wil niet onnodig lang tussenkomen. Maar ik zou deze problematiek toch wat willen opentrekken. De collega heeft het voornamelijk over plattelandsgemeenten en het niet aanwezig zijn van bankautomaten. Ik wil er toch op wijzen dat ook een aantal vroegere fusiegemeenten – niet noodzakelijk plattelandsgemeenten – geen bankautomaat hebben. Ik verwijst naar een deelgemeente van Izegem, zoals

Kachtem. Dat is een fusiegemeente, en daar is ook geen enkele bankautomaat aanwezig.

In die zin wil ik het opentrekken: het zijn niet alleen de bankautomaten natuurlijk. Het zijn de postkantoren, het zijn de scholen, het zijn de supermarkten. Ook de dorpscafés verdwijnen uit die plattelandsgemeenten, wat maakt dat de leefbaarheid in plattelandsgemeenten sterk achteruitgaat, en dan zijn we verbaasd dat jonge mensen daar wegtrekken, dat de bevolking van plattelandsgemeenten veroudert en vergrijsst, en dat de armoede stijgt. Het gaat dus wel over wat meer dan alleen de al dan niet aanwezigheid van bankautomaten om een gemeente leefbaar te houden, denk ik. Ik dank u.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Verschillende collega's zijn tussengekomen. Ik kan mij vinden in de suggesties die ook door verschillende collega's zijn gemaakt. Zoals ik eerder heb gezegd had ik het gesprek al voor corona aangevat. We gaan daarin verder, zowel met de financiële instellingen als met de VVSG. Ik zal ook kijken richting het federale niveau, al moet ik dan eens kijken welke collega er exact bevoegd is. Dan kunnen we die problematiek ook daar onder de aandacht brengen.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, dank u wel, en ook dank aan de collega's voor de bijdrage wat deze problematiek betreft. Collega Sintobin, natuurlijk is dit een veel bredere problematiek van het platteland, maar op dit vlak, wat banken en bankautomaten betreft, heb je een structurele partner om mee te gaan praten. Dat kan je dan als overheid toch wel doen, wat je veel moeilijker kunt met café-uitbaters of kruideniers. Dat krijg je zomaar niet structureel aangepakt. Daarom heb ik dit eruit gepikt.

Voorzitter, ik zou tot slot alleen nog maar collega Nachtergaele willen feliciteren. Het is niet zo evident om werkelijk bij elk thema een staatshervorming te vragen. Ik moet toch zeggen dat dat mijn bewondering en respect heeft weggedragen.

De voorzitter: Misschien is dit een thema dat we op een ander moment verder moeten behandelen. We nemen dat misschien mee naar de regeling van de werkzaamheden. De Vlaamse Landmaatschappij (VLM) heeft wat dit betreft in elk geval heel wat zaken geïnventariseerd. Het is ook zo dat LEADER-projecten (Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale) daar soms ook wel een klein beetje bij aansluiten.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Joris Nachtergaele aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de bevraging van de Vlaamse Landmaatschappij over de impact van corona op het platteland – 3373 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Minister, op 14 september communiceerde de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) haar bevindingen naar aanleiding van de bevraging die ze in mei had gelanceerd om een beter zicht te krijgen op de impact van corona op het platteland. Er kwamen drie grote prioriteiten naar voren: de

heropstart van het verenigingsleven, meer groen en open ruimte dichtbij en meer nadruk op voorzieningen dichterbij, met de nadruk op initiatieven in de korte keten.

Er zijn heel wat hefboomen op Vlaams niveau. We kennen natuurlijk de beperkingen van de bevoegdheid inzake het plattelandsbeleid. Dat is eigenlijk een soort helikopterbevoegdheid die heel wat andere beleidsdomeinen beslaat, zoals Mobiliteit, Ruimtelijke Ordening en Landbouw.

Minister, kunt u een meer gedetailleerd overzicht geven van de bevindingen op basis van de bevraging van de VLM? Wat zijn volgens u de meest frappante en belangrijke vaststellingen? Welke beleidsinitiatieven zult u zelf nemen, en in welke richting gaan die dan? Op welke manier zullen de provinciale besturen en de plaatselijke LEADER-groepen (Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale) op de hoogte worden gebracht van dit rapport? Zult u sturende maatregelen nemen om hun lokale initiatieven in overeenstemming te brengen met de noden? Is dit rapport reeds bezorgd aan uw collega-ministers in de Vlaamse Regering? Wat was hun reactie? Op welke domeinen verwacht u samen met de bevoegde minister stappen vooruit te zetten voor het Vlaamse platteland?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega, dank u voor de vraag. De resultaten van dit rapport vindt u ook online terug. U kunt dat consulteren voor alle details. De problemen en noden die men in de plattelandsgemeentes kent, worden nu eigenlijk nog eens extra versterkt door de coronacrisis. U hebt verwezen naar lokale dienstverlening en voorzieningen, dus eigenlijk alles wat te maken heeft met het sociaal welzijn. Een andere thematiek is de basisbereikbaarheid. Nog een andere thematiek die naar voren kwam, was de verbreding van de landbouwsector. Ten slotte was er ook nog het thema van de multifunctionele groene open ruimte. Dat waren dus eigenlijk de vier grote brokken die uit die bevraging zijn gekomen.

Het allerlaatste, de multifunctionele groene ruimte, valt natuurlijk onder mijn bevoegdheden. We gaan daar natuurlijk mee aan de slag. Voor alle duidelijkheid, het rapport is via onze diensten wel al overgemaakt aan de bevoegde en betrokken administraties. Ik zal dat ook sowieso aan de regering voorleggen als mededeling, zodat de collega's bevoegd voor Welzijn, Mobiliteit, Landbouw enzovoort ook op de hoogte zijn van de bekommernissen en van wat ze dan kunnen doen vanuit hun bevoegdheid.

Wat mij betreft, zal het vooral om de nabije groene ruimte gaan. Daar zullen we, net als voor de coronacrisis, ook na de coronacrisis verder op inzetten.

Dat geldt ook voor alles wat met plattelandstoerisme te maken heeft. We hebben tijdens de coronacrisis gezien dat het plattelandstoerisme het eigenlijk heel goed heeft gedaan. Voor de coronacrisis werkte ik aan 'Reizen naar Morgen'. Ik werk aan kleinschalig, authentiek toerisme. Op het platteland hebben we dat natuurlijk. Met het hoevetoerisme wil ik dat meer in de kijker zetten. Vooral op het platteland wil ik hieraan werken, omdat ik denk dat dit een spiraal van eenzaamheid kan wegnemen en wat leven in de brouwerij kan brengen, zonder dat het platteland wordt overspoeld. Dat zal, voor alle duidelijkheid, ook niet gebeuren. We zijn niet uit op massatoerisme. Het gaat echt om authentieke 'Reizen naar Morgen'. Vanuit mijn bevoegdheid voor toerisme wil ik daar fel op inzetten.

Daarnaast wil ik natuurlijk nadrukkelijker kijken naar de recreatieve mogelijkheden in groene en open ruimtes op het platteland. Ook het zwerfvuil is een thematiek die naar voren komt en die we moeten aanpakken. We moeten nagaan of we alles wat binnen mijn bevoegdheden voor landbouw, toerisme en ruimtelijke ordening met de korte keten te maken heeft niet op een of andere manier meer in de verf kunnen zetten.

Een andere vraag is hoe we de provinciale besturen en de plaatselijke LEADER-groepen op de hoogte zullen brengen. Op 14 september 2020 heeft de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) in een nieuwsbericht over de resultaten van het rapport gecommuniceerd. Aansluitend op de verspreiding van dat nieuwsbericht hebben alle provinciale plattelandscoördinatoren en LEADER-groepen het rapport ontvangen. Zo kan het gericht worden verspreid onder de plaatselijke groepen en de provinciale managementcomités.

Het rapport bevestigt nogmaals de nood aan plattelandsmaatregelen en -projecten. Om die reden gaan we met betrekking tot de plattelandsmaatregelen graag in op het voorstel van de Europese Commissie om het huidige Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) tijdens de overgangsjaren 2021 en 2022 voort te zetten. Ik hoop dat de Europese Commissie de modaliteiten en de financiële mogelijkheden voor die overgangsjaren 2021 en 2022 zeer binnenkort zal bekendmaken. We volgen dat op de voet.

Voor het overige heeft de Europese Commissie het Vlaams kader voor de plattelandsmaatregelen in 2015 goedgekeurd. Binnen dat kader wens ik wat meer rekening te houden met de bevraging en meer te kijken naar de korte keten, de eenzaamheid op het platteland en de biodiversiteit. We zullen zien hoe we dit hierin kunnen inpassen. Om die reden zal ik de provinciale besturen en de plaatselijke LEADER-groepen eerstdaags vragen hun projectoproepen en hun plannen aan te passen. Ze moeten hierbij rekening houden met wat uit de bevraging is gekomen.

De laatste vraag heb ik eigenlijk al beantwoord. Het rapport is langs de administraties bij de andere Vlaamse ministers terechtgekomen. Ze hebben dat rapport en het zal als een mededeling op de agenda van de Vlaamse Regering staan. Minister Crevits zal worden gevat voor landbouw. Minister Beke zal worden gevat met betrekking tot de nood aan ondersteuning van voorzieningen voor welzijns- en zorgnoden in de plattelandscontext. Minister Somers zal hier en daar ook worden gevat. Ik zal dat als een mededeling doen, want zo kunnen de andere Vlaamse minister er zeker niet naast kijken.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Minister, ik denk dat u terecht een aantal zaken hebt uitgefilterd. U had het over eenzaamheid, de bescherming van de open ruimte, de biodiversiteit, de groene ruimte en het plattelandstoerisme. Het valt misschien niet specifiek onder uw bevoegdheidspakket, maar ik zou hier een lans willen breken voor het verenigingsleven op het platteland.

Het verenigingsleven is heel belangrijk om het sociaal weefsel dat de plattelandsgemeenten kenmerkt, in stand te houden. Heel veel van die verenigingen hebben het de laatste maanden zwaar gehad. De besturen eroderen, ze zijn niet meer samengekomen en ook financieel ligt het niet zo makkelijk. Ze zijn uiteraard blij met de steun die de jeugd-, cultuur- en sportverenigingen hebben gekregen van de Vlaamse overheid. Er is wel blijvende aandacht nodig als zou blijken dat door corona heel wat van die verenigingen niet meer bestaan of geen activiteiten meer organiseren.

Minister, ik wil vragen dat u een lans breekt bij de ministers van Sport, Cultuur en Jeugd om blijvende aandacht te geven aan het verenigingsleven in onze plattelandsgemeenten.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Het platteland raakt mijn hart. De bevraging over de impact van corona op het platteland is heel belangrijk. Minister, ik apprecieer dat die is gebeurd en dat u uw engagement opneemt om de impact van corona op de

plattelandssector goed op te volgen, te meten en er iets mee te doen. Het is natuurlijk niet de bedoeling dat die metingen in de kast blijven liggen.

De korte keten en het plattelandstoerisme hebben een enorme boost gekregen omdat groen en open lucht in 2020 voor iedereen plots de ideale vakantie was, en die kans mogen we niet loslaten.

Zijn er in het rapport verschillen te zien tussen de verschillende provincies of regio's? Zijn dezelfde positieve en negatieve kanten overal aan bod gekomen? Dat impliceert dat dit op een andere manier moet worden aangepakt.

Stadslandbouw wordt vaak vergeten, terwijl ze elkaar net kunnen versterken, onder andere door gezamenlijke verkooppunten te organiseren en de weg daarnaartoe te ondersteunen, want er zijn wel een aantal belemmeringen.

Over de multifunctionele inzet van de landbouwgrond zullen we het straks hebben met minister Crevits. We moeten bijzonder behoedzaam zijn voor ons bestaand landbouwareaal.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Ik wil nog even focussen op de toegankelijkheid van het platteland. Een tijd geleden heb ik in de commissie Leefmilieu in coronatijd een voorstel van resolutie gedaan om maatregelen te nemen om de toegankelijkheid van afgesloten gebieden te verhogen. Op het platteland zijn er altijd zones waar het interessant zou zijn om die toegankelijkheid te bevorderen in overleg met privé-eigenaars.

Minister, zijn er al concrete initiatieven gepland om die toegankelijkheid te verhogen? Dat lijkt zeer interessant om de beleving en het toerisme op het platteland te bevorderen. Staan er initiatieven in de wacht of niet?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Te beginnen met de laatste vraag: we houden de opportuniteiten natuurlijk in het oog. Collega Schauvliege, ik hoop dat u beseft dat ik onmogelijk met alle privé-eigenaars in gesprek kan gaan. Ik ga ervan uit dat de lokale besturen het best geplaatst zijn om dat te doen. Als er opportuniteiten zijn, gaan we daar absoluut op ingaan.

Collega Nachtergaele, ik begrijp uw bezorgdheid over het verenigingsleven, maar verenigingen zijn vaak lokale bevoegdheden. Ook daar zijn het de burgemeesters en bevoegde schepenen van de plattelandsgemeenten die de dynamiek van de lokale verenigingen in de gaten moeten houden en zorgen dat die dynamiek er is. Vanuit Vlaanderen is het heel moeilijk om dat te doen.

Vanuit Vlaanderen wordt geld uitgetrokken, vooral vanuit Cultuur, Jeugd en Sport. Ik hoop alleen dat de lokale besturen die middelen echt zullen gebruiken en inzetten om die verenigingen te versterken daar waar dat nodig is en dat ze die dynamiek verder in de gaten zullen houden. Het is onmogelijk om dat vanuit Vlaanderen te regelen. Wij faciliteren en wij voorzien in de nodige financiële ondersteuning. Ik hoor ook van heel veel burgemeesters dat ze heel blij zijn met die middelen en ik hoop dat de burgemeesters en schepenen die bevoegd zijn voor het lokale verenigingsleven die daar ook voor zullen inzetten.

Wat de vraag van collega Talpe betreft, moet ik eens bekijken hoe de exacte cijfers per provincie er uitzien, ik heb die hier niet bij me maar ik zal het bekijken.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Minister, ik dank u want u bent in dezen eigenlijk een stukje ambassadeur van het platteland zonder veel eigen tools. Ik denk dat u die rol moet blijven opnemen binnen de regering om de belangen van het platteland te blijven verdedigen. Ik dank u voor de geleverde inspanningen en ik kijk samen met u en de collega's uit naar de evaluatie van dit rapport.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de wijzigingen aan het gemeenschappelijk landbouwbeleid – 3128 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Voorzitter, minister, mijn vraag dateert van begin augustus dus mogelijks zijn er intussen zaken geëvolueerd.

In oktober stemt het Europees Parlement over de nieuwe klijtlijnen voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). De Europese Raad die op 21 juli een akkoord bereikte over het Europees meerjarenbudget voor de komende zeven jaren, nam echter enkele zeer ingrijpende beslissingen die het landbouwbeleid in alle lidstaten grondig zullen impacteren.

Het landbouwbudget wordt vastgelegd op 258,94 miljard euro voor de eerste en 77,85 miljard euro voor de tweede pijler. Dat laatste bedrag wordt versterkt met 7,5 miljard euro uit het Coronaherstelfonds dat door de raad werd gelanceerd. Deze extra middelen zijn nog niet specifiek geormerkt.

In een normale inflatiecurve betekent dit een feitelijke verlaging van het budget met ongeveer 10 procent. Belangrijke verklarende factor is daar uiteraard de brexit zoals we allemaal weten.

Ook inhoudelijk werden er een aantal akkoorden gesloten inzake landbouw, die vanaf 2023 van kracht zouden moeten worden. Zo moet 40 procent van de GLB-middelen besteed worden aan acties met een positief klimaatresultaat. Lidstaten mogen verschuivingen van de eerste naar de tweede pijler toestaan tot 42 procent. Van deze verschoven middelen mag 25 procent vrij worden besteed binnen de tweede pijler, 15 procent moet specifiek gaan naar ecologische investeringen en 2 procent naar jonge of startende boeren. In omgekeerde richting mag 25 procent van de tweede naar de eerste pijler worden verschoven.

Minister, hoe evalueert u de bovengenoemde beslissingen van de Europese ministerraad? In hoeverre stroken deze met de Vlaamse ambities? Welke gevolgen verwacht u voor het Vlaamse landbouwbeleid ten gevolge van deze Europese beleidswijzigingen? Noopt dit Vlaanderen tot extra bijstellingen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: In de eerste plaats is het belangrijk dat de Europese staats- en regeringsleiders in juli een akkoord hebben gevonden. Een beslissing over het budget sleepte immers al een tijdje aan. Zolang er geen knopen werden doorgehakt zitten we ook in het GLB-dossier volledig geblokkeerd.

Uit wat we nu weten, zien we dat het landbouwbudget erop achteruitgaat ten opzichte van de huidige periode. Dat was duidelijk van bij het begin omdat we de

Europese beleidsprioriteiten zagen. Ten opzichte van het initiële voorstel van de Europese Commissie van 2018 is er in het voorliggende akkoord in totaal bijna 20 miljard bijgekomen in het Europese landbouwbudget. In die zin zijn de onderhandelingen voor Landbouw positief geëvolueerd.

Wat betreft de inhoudelijke punten van uw vraag, denk ik niet dat dit aspect een grote impact zal hebben. Zo was de 40 procent bijdrage aan klimaat al opgenomen in de GLB-voorstellen en dit moet haalbaar zijn.

Hoe strookt het met de Vlaamse ambities? In het interfederale landbouwoverleg was er aangedrongen op een compensatie, om tegemoet te komen aan het grote verlies voor België als gevolg van de budgetten die verschoven worden tussen lidstaten met historisch gezien hogere vergoedingen per hectare en lidstaten met lagere vergoedingen. Dat is een zogenaamde externe convergentie. Die compensatie hebben we deels binnengehaald door het extra bedrag van 100 miljoen dat aan België werd toegewezen voor pijler 2. We zullen nu alle nodige inspanningen doen om uit het budget van het brexitfonds van 5 miljard euro ook het maximale te halen voor onze land- en tuinbouwbedrijven en agrovoedingssector. We gaan immers de relatie met Groot-Brittannië opzeggen.

Bij de preliminaire voorbereidingen werd al rekening gehouden met een potentiële budgetdaling. We moeten weloverwogen keuzes maken, om alsnog doelgericht een aantal hefboomen te kunnen creëren om de meest acute noden in de sector aan te pakken. Aangezien het totale budget afneemt en de eisen waaraan moet voldaan worden om voor steun in aanmerking te komen, toenemen, wordt het doelgericht 'targetten' nog belangrijker. Ik blijf zeker ijveren voor definitie op Europees niveau die ons toelaten om bijvoorbeeld inkomenssteun voor te behouden voor de échte landbouwers, de actieve boeren. Op die manier kunnen we de effecten van de budgetdaling voor de landbouwers, die alle maatschappelijke steun verdienen, deels beperken. We blijven evenwel nog een beetje in het ongewisse. Wij wachten op het finale antwoord.

Ik ga proberen mijn antwoorden beknopt te houden. Over dit thema zou ik zonder probleem een uur kunnen uitweiden. Maar de agenda noopt mij tot beknoptheid.

De voorzitter: Goed, minister. De commissie heeft trouwens beslist op 28 oktober over deze problematiek van gedachten te wisselen met de administratie en een aantal andere partners.

Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): De besluitvorming van het GLB zit inderdaad in een beslissende fase en in de komende weken zullen er knopen worden doorgemaakt. Dat is goed want wij debatteren er al heel lang over. Het wordt nog een klein beetje afwachten hoe de kaarten dan finaal geschud worden. Maar hoe dan ook zal er een impact zijn op onze landbouwsector. Ik durf ook te vermoeden dat er in de komende weken nog een aantal lobbymachines in werking zullen treden om voor specifieke sectoren nog een en ander te verbeteren. Maar ik ga ervan uit, minister, dat u onze strategische belangen maximaal zult verdedigen. Uw houding inzake de brexit en de definitie van actieve boeren – verhalen die hier al vaker aan bod zijn gekomen – vonden hier heel brede steun en die steun blijf ik geven.

Ik moet er ook niemand aan herinneren dat we lid zijn van een krimpend clubje, het kleiner wordende clubje lidstaten dat net ook bijdraagt aan het landbouwbudget. Dat moeten we stevig in het oog houden.

Daarnaast zal het uiteraard kunst zijn om dan in de overgangsperiode tot een regeling te komen op Vlaams niveau om dat GLB op een goede manier om te zetten. Daarvoor zijn er momenteel ook al allerlei initiatieven lopende.

Ik vind het uiteraard heel goed dat we een hoorzitting zullen organiseren in deze commissie. Minister, dat uur omstandige toelichting hebben wij dus nog tegoed.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Ik zal heel kort zijn, want er volgt inderdaad nog een uitgebreide gedachtewisseling hierover. Maar toch: met minder middelen meer verwachtingen inzake duurzaamheid en klimaat inlassen en dan ook zorgen voor meer leefbare businessmodellen voor onze landbouwers, dat zal een heel zware opdracht worden.

Er is dan wel wat extra budget uitgetrokken, maar er is die brexit die ons boven het hoofd hangt en die een enorm grote onzekerheid vormt voor onze Vlaamse boeren. Ik wens u daarbij alvast veel succes. Ik kijk uit naar onze gedachte-wisseling daarover.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Talpe, ik deel die zorgen uiteraard. We doen al intra-Vlaamse inspanningen. Ik denk aan het droogteplan dat we hebben opge-maakt, maar ook aan het aanzienlijke budget dat ik, bij de relancebudgetten, specifiek voor investeringen in landbouw heb voorbehouden, om toe te laten dat onze landbouwers zich kunnen aanpassen aan de wijzigende klimaatomstandig-heden. Maar zo zijn er uiteraard nog een pak uitdagingen.

Mevrouw Joosen, wat de timing van het GLB betreft, is het de bedoeling dat zowel de Raad van Landbouwministers eind deze maand, alsook het Europees Parlement snel hun finale positie bepalen. Daarna starten de, zoals dat heet, trilogieën. Het is de bedoeling om eind dit jaar finaal duidelijkheid te hebben over het kader waarbinnen we dat Vlaams Strategisch Plan kunnen opmaken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Hilde Crevits, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de mo-gelijke erkenning van zonnebrandschade aan landbouwteelten als ramp – 3140 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de erkenning van zonnebrandschade als landbouwramp – 3433 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Collega's, ik ben ondertussen één jaar parle-mentslid en ik denk dat ik het vorig jaar in een van mijn eerste vragen heb gehad over zonnebrand. Alles komt terug.

Het is deze zomer opnieuw gebeurd: de combinatie van droogte en hitte heeft zeer veel schade aangebracht aan fruit, maar ook voedergewassen zoals gras en maïs hebben, zo hoor ik toch, een slag gekregen, met minder opbrengst tot gevolg.

Sinds dit jaar is het Landbouwrampenfonds afgeschaft en werken we met de brede weersverzekering en het vernieuwde Vlaams Rampenfonds. De brede weers-verzekering dekt echter zes risico's. Extreme hitte, laat staan zonnebrand, zijn daar

niet bij inbegrepen, extreme droogte, storm- en hagelschade wel. Het ziet er dus naar uit dat een vergoeding, als die er moet komen, enkel kan komen van het Vlaams Rampenfonds. Dat betekent dat die zonnebrand als ramp moet worden erkend. In eerste instantie moeten de schadecommissies op pad om de schade op te meten en het probleem vast te stellen.

Minister, u bent bevoegd voor de sector, maar de minister-president is bevoegd voor het Vlaams Rampenfonds. Onze voorzitter heeft hem daarover ondervraagd. Ik ben daar toen op tussengekomen. We weten dat hij al contact heeft gehad met het Koninklijk Meteorologisch Instituut (KMI), maar dat er nog enkele juridische stappen te zetten zijn door de Vlaamse Regering vooraleer het Vlaams Rampenfonds helemaal operationeel zal zijn. Maar hij wil dit wel bekijken.

Minister, ik heb enkele vragen schriftelijk aan u overgemaakt die misschien eerder relevant waren voor de minister-president dan voor u. Maar ik zal ze hier toch stellen.

Hoe schat u als minister van Landbouw de zonnebrandschade in, vooral bij de fruitteelt, maar ook algemeen in de sector, bij de gewasteelten?

Kunt en zult u de lokale besturen aanporren om de schadecommissies op pad te sturen?

Ik had u verder gevraagd of u het KMI dat zou laten onderzoeken, maar dat weet ik al van de minister-president.

Minister, bent u van oordeel dat zonnebrandschade als recent fenomeen in de toekomst dient te worden opgenomen in die brede weersverzekering?

Hebt u op dit moment al duidelijkheid over het aantal landbouwers dat zich heeft aangemeld voor de brede weersverzekering?

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Ik zal meteen overgaan tot de vragen, aangezien collega Coenegrachts al het verhaal heeft gedaan.

Minister, zijn er aanbieders van de brede weersverzekering die schade geleden door zonnebrand dekken? Ik vraag het even omdat ik van verschillende telers verschillende signalen krijg. Dan is dat toch duidelijk.

Zal de Vlaamse regering de procedure voor de erkenning tot ramp opstarten? Zijn er al gemeentes die gegevens van de geleden schade aan de regering bezorgd hebben? Hebt u enig zicht op de totaal geleden schade?

U kondigde ook aan dat u de verschillende verzekeringssystemen gaat evalueren om te kijken waar de verschillen zitten. Heeft die evaluatie al plaatsgevonden? Indien niet, wanneer staat die gepland? Wat verwacht u van die evaluatie en wie zult u hier allemaal bij betrekken?

In een antwoord op mijn schriftelijke vraag 533 van 29 april 2020 zei u dat het aantal afgesloten premiegerechtigde polissen pas in het najaar bekend zou zijn. Beschikt u nu al over cijfers van het aantal landbouwers dat in 2020 de premie voor een brede weersverzekering heeft aangevraagd?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik dank jullie voor de interessante vraag. We hadden dit jaar inderdaad lokaal zonnebrandschade, bijvoorbeeld bij appels, maar ook bij bessen en mais. Er is evenwel bepaald dat voor uitzonderlijke klimatologische

omstandigheden sinds 1 januari 2020 enkel nog een erkenning als algemene ramp mogelijk is. Het is minister-president Jambon die daarvoor bevoegd is, en hij heeft dat ook uitgebreid toegelicht in de commissie Algemeen Beleid op 22 september. Dat was toen in antwoord op een vraag van onze voorzitter Bart Dochy.

Hij zei toen dat zonnebrand decretaal niet voorkomt in de limitatieve opsomming van de schadelijke natuurverschijnselen die voor een Vlaamse erkenning in aanmerking komen. Uitzonderlijke droogte kan wel erkend worden. Zijn diensten hebben daarover contacten gelegd met het KMI. De officiële adviesaanvraag kan evenwel pas worden ingediend nadat alle schadegevallen zijn aangemeld en nadat wij als Vlaamse Regering het uitvoeringsbesluit hebben goedgekeurd. Tot nu toe zijn er 72 gemeenten die een aanvraag tot erkenning hebben ingediend bij het Vlaams Rampenfonds. Dat aantal zal vermoedelijk nog stijgen. Ik kan dus nog geen definitief uitsluitsel geven, collega's. Maar de diensten van de minister-president volgen dat op.

Zal ik de lokale besturen aanporren? De minister-president heeft toegelicht dat het uitvoeringsbesluit dat hij voorbereidt niet meer voorziet in een verplichte attestering van de schade en de omvang ervan door een gemeentelijke schadecommissie. Het staat schadelijders vrij de opgelopen schade op eender welke wijze aan te tonen. Een verslag van de gemeentelijke schadecommissie of van een expert is daartoe een mogelijkheid. Maar we zijn dus nu op weg om dat uitvoeringsbesluit definitief goedgekeurd te krijgen. Dan zal ik ook helderheid verschaffen over de procedure die moet worden gevolgd.

Wat de link met de verzekering betreft: het risico zonnebrand behoort niet tot de weersfenomenen die standaard opgenomen zijn in een subsidiabele brede weersverzekering. De subsidieregelgeving sluit evenwel niet uit dat de verzekeraar bijkomende risico's opneemt in zijn standaardpolis, bijvoorbeeld om zich in de markt commercieel te onderscheiden ten opzichte van andere verzekeraars. Een verzekeraar die een polis op de markt wil brengen waarbij dit risico is opgenomen, kan dit dus zeker doen. Ik heb op dit ogenblik geen weet van onderlinge landbouwverzekeringen of bankverzekeraars op de Belgische markt die al zonnebrandschade dekken. Maar we moeten hierover sowieso in overleg gaan met de verzekeraars, en dit meenemen in de evaluatie rond het eerste jaar van de brede weersverzekering. Die evaluatie zal plaatsvinden na het eerste volledige werkjaar.

Hoeveel aanmeldingen zijn er? Ik heb nog geen definitieve cijfers. Om de administratieve lasten voor de landbouwers te beperken hebben mijn diensten afspraken gemaakt met de verzekeraars om de informatie onderling uit te wisselen. De landbouwer moet zijn verzekeringspapieren dus niet zelf aan de administratie bezorgen; omwille van de eenvoud gebeurt dat digitaal via een data-uitwisseling met zijn verzekeraar. Maar die uitwisseling kan pas gebeuren zodra de verzekeraars definitieve lijsten hebben gemaakt van al hun klanten die effectief een polis sloten én hun premie voor 2020 betaalden. Bepaalde telers, zoals de fruittelers, hebben aangegeven dat hun polis pas naar het einde van het jaar toe betaald zal worden.

Zodra ik de cijfers heb zal ik ze met u delen. Maar het heeft geen zin om nu voorbarig cijfers te noemen waarvan ik weet dat ze toch nog zeer voorlopig zijn. Ik dank u.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik zei het al: het Rampenfonds zit nu vooral bij de minister-president. Ik denk echter dat we er goed aan doen om die brede weersverzekering toch sneller dan gepland te evalueren. Voorzitter, ik herinner eraan dat we eigenlijk hadden afgesproken in deze commissie om eind dit jaar, begin volgend jaar samen met de sector te

bekijken wat hun ervaringen waren in dit eerste jaar werken met die brede weersverzekering. We moeten daarvoor inderdaad ook wachten op de cijfers. Minister, u hebt aangegeven dat u die nog niet hebt. Het heeft dus geen zin om nu al te evalueren, maar ik zou er toch voor willen pleiten, ook al ben ik niet langer vast lid van deze commissie, om die evaluatie sneller dan voorzien te doen en te bekijken of er eventueel aanpassingen moeten zijn, of die droogte en die hitte toch niet moeten worden opgenomen bij de decretaal verplichte verzekeringen.

Minister, voor de rest heb ik geen bijkomende vragen aan u. U was bijzonder duidelijk.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, dank u wel. Die brede weersverzekering zorgt voor keuzevrijheid en voor zekerheid voor onze telers. Die kunnen dan echt hun lot in eigen handen nemen. Ik sta zeker achter die beslissing. Dat is een verbetering ten opzichte van het Rampenfonds. Wat die zonnebrandschade betreft, moeten we er toch over nadenken of we telers ook in die situatie niet die zekerheid kunnen bieden. Ik hoor alvast steeds meer stemmen opgaan om die zonnebrand ook op te nemen. Het lijkt ons in ieder geval interessant om te bekijken wat ter zake de mogelijkheden zijn. We zijn dus ook heel benieuwd naar die evaluatie, maar we zijn zeker optimistisch. We zullen er zeker wel uit komen wat het verder optimaliseren en verbeteren van die brede weersverzekering betreft.

Ook ik heb geen bijkomende vragen. Ik vond de uitleg zeer duidelijk.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Voorzitter, collega's, minister, ik wil me eigenlijk aansluiten bij de twee vorige sprekers. Dit is een probleem in onze regio, en dan moeten we dat inderdaad aanpakken. Er zijn inderdaad al een aantal vragen over geweest, ook schriftelijk, van mijn kant. Ik denk dat het goed is dat de minister van Landbouw samen met de minister-president naar een oplossing zoekt, maar de evaluatie van die weersverzekering, waarbij wordt bekeken in welke mate dit kan worden opgenomen, moet inderdaad zeker en vast snel gebeuren.

Ik denk dat het ook belangrijk is, naast een praktische oplossing voor de getroffen telers, dat beleidsmatig wordt bekeken hoe dit kan worden aangepakt. Misschien kan men nog een stap verder gaan. Ik hoor sommige fruittelers zeggen dat er, gezien die zonnebrandschade, op bepaalde punten misschien wel moet worden overgeschakeld naar andere teelten. Minister, ik neem aan dat u dat ook meeneemt, samen met de diverse proef- en onderzoekscentra. De verzekering van teelten die beschadigd zijn of niet kunnen worden gewonnen, is één zaak, maar kijken naar alternatieven op langere termijn is een andere zaak.

Bart Dochy (CD&V): Ik ben natuurlijk heel blij dat wij via de commissiewerking de communicatie tussen de leden van de Vlaamse Regering versterken. We zien ook dat de informatie doorstroomt. Dat is goed. Minister, we zijn tevreden dat u dit als minister van Landbouw ter harte neemt, dat dat een belangrijke bekommernis is voor u, alhoewel het niet specifiek uw bevoegdheid is. In het antwoord op de vraag die ik had gesteld aan de minister-president zijn nog drie elementen aangegeven die belangrijk zijn om op te volgen.

Er is de periode van zestig dagen die in het besluit staat. Dat is eigenlijk niet zo gemakkelijk te controleren, gelet op het feit dat er ook een wijziging is in de procedure. De minister-president heeft echter gezegd dat hij daar coulant mee zal omgaan. De aanvraag moet volgens de oude procedure door de gemeente gebeuren, met de verzameling van de gegevens. Straks zal dat een individuele aanvraag zijn. Er is natuurlijk de praktische kant daarvan. Er zou eenvoud moeten

worden gecreëerd. Ik verwijs naar het e-loket Landbouw. Ik ben gebruiker van dat e-loket. Ik weet min of meer hoe dat werkt. Het zou eenvoudig moeten zijn om vanuit dat e-loket Landbouw percelen door te sturen naar het e-loket van het Rampenfonds, dat in opmaak is, dat vandaag nog niet operationeel is. Dat zou heel praktisch zijn en efficiëntiewinst geven voor landbouwers die schade hebben.

Collega Coenegrachts, u hebt het indertijd ook heel terecht opgemerkt: we moeten kijken naar die evaluatie van die brede weersverzekering en hopen dat daar voor de landbouwers een oplossing kan komen inzake vergoedingen voor die zonnebrandschade.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel voor de bezorgdheden. Zoals de heer Dochy zei, de ene commissie versterkt zo de andere. Op zich is dat een heel positieve zaak.

Collega Coenegrachts, u had niet echt extra vragen. De evaluatie start zodra de cijfers bekend zijn.

We kunnen nog niet evalueren omdat we nog geen cijfers hebben. Op dat moment zal mijn administratie hier prioriteit aan geven, maar we doen dat beter op basis van definitieve in plaats van voorlopige cijfers.

Mevrouw Grosemans, de verzekeraars hebben datamodellen om de verzekerbaarheid van risico's te kunnen inschatten. Zij moeten die oefening maken. Dat is niet mijn taak. De markt moet dat doen.

Mijnheer Vandenbove, met betrekking tot de evaluatie die we moeten maken, denk ik dat we dezelfde mening delen.

Wat u over de omschakeling naar andere teelten hebt gezegd, is zeer interessant. Ik deel gedeeltelijk wat u naar voren hebt gebracht. De praktijkcentra en het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) zetten actief in op onderzoek, demonstraties en sensibilisering. Ik ben persoonlijk gefascineerd door de eiwitdiversificatie om klimaatbestendige teelten naar hier te halen. U moet het ILVO in Gent eens bezoeken. Daar staan nieuwe teelten. Die teelten zijn zeer rijk aan plantaardige eiwitten. Dat is aangenaam om te zien. Ik wil daar ook budgettair op inzetten. Ik wil niet enkel de minister van Landbouw, maar ook de minister van voeding zijn. Er beweegt heel veel en we moeten onze boeren meekrijgen in die nieuwe bewegingen. Om dat mogelijk te maken, moeten we de link met innovatie en onderzoek leggen. Het werkt ook. Eind augustus heeft het ILVO een demonstratiedag over eiwithoudende teelten gehouden. Dat was een zeer groot succes. We voelen dat onze boeren hier interesse in hebben.

Waar ik het minder eens mee ben, is de beperking van de vrijheid. U hebt het zo niet gezegd, maar ik vind dat een boer vrijheid van teeltkeuze moeten hebben. Dat is de vrijheid van ondernemerschap. Ik vind dat boeren goed geïnformeerd moeten zijn. Ik vind het dan ook belangrijk dat de boeren goed worden geïnformeerd over rendabele verdienmomenten en over manieren om in nieuwe teelten te investeren. Elke boer moet goed worden geïnformeerd en begeleid als hij een transitie wil maken. Hij moet goed weten wat de bodemsoort, de hellingsgraad en het vochtgehalte is en wat al dan niet goed kan gedijen.

Voorzitter, uw suggesties zijn zeker waardevol. Ik zal er rekening mee houden. Het aandachtspunt in verband met de digitalisering en de automatische gegevensuitwisseling staat zeker genoteerd.

Als uitsmijter wil ik nog een quote meegeven van een fruitboer in Limburg die ik enkele weken geleden heb bezocht. Bij het begin van het bezoek heeft een

journalist me nogal ernstig aangepakt over de brede weersverzekering en de elementen die hier al dan niet deel van uitmaken. Ik heb toen geantwoord dat we het best eerst de fruitboer zouden bezoeken. Tijdens dat bezoek is de boer een vraag over de weersverzekering en de droogte gesteld. Hij heeft geantwoord dat hij, veel meer dan in de brede weersverzekering, eigenlijk geïnteresseerd is in adaptatie en in de vraag welke investeringen ervoor kunnen zorgen dat boeren tegen droogte en zonnebrand gewapend zijn. Eigenlijk was dat een smeebede om met de Vlaamse Regering fors steun te blijven geven zodat boeren kunnen blijven boeren. Ik vond dat een mooie uitsmijter van die man, want dit geeft gedeeltelijk weer dat boeren niet in eerste instantie achter schadevergoedingen hengelen. Ze willen op een rendabele manier hun job doen.

Naast de evaluatie van de verzekering, is het de komende jaren zelfs prioritair mijn bedoeling fors te investeren in het mogelijk maken van landbouw in weersomstandigheden die iets moeilijker zijn dan tien of twintig jaar geleden. Dat is een persoonlijke uitsmijter.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het handelsakkoord tussen de EU en de landen van de Mercado Común del Sur (MERCOSUR) – 3143 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): In juni vorig jaar bereikte de Europese Unie een akkoord over een handelsakkoord met de Mercado Común del Sur (MERCOSUR). Specialisten waarschuwen ervoor dat de effectieve implementatie van dit verdrag verre van zeker is gezien de sterke oppositie hierover in diverse lidstaten. Indicatieve stemmingen in het Ierse en Oostenrijkse parlement draaiden al negatief uit. Tegelijkertijd wordt verwacht dat de juridische afwikkeling en de Europese goedkeuring nog jaren zal duren.

Dat MERCOSUR vooral impact zal hebben op onze landbouw- en voedingsindustrie staat buiten kijf. De handelsbalans tussen de EU en MERCOSUR is relatief in evenwicht, maar waar de EU vooral machines en afgewerkte producten exporteert, voert MERCOSUR voornamelijk landbouwproducten zoals vlees en suiker uit naar Europa.

Het zorgde al voor negatieve reacties en bezorgdheden bij onder andere de Boerenbond en een aantal spelers in de Vlaamse melkindustrie. In Wallonië was traditiegetrouw zowel de politieke oppositie als het verzet van de landbouwsector veel heviger.

Een recente studie van de London School of Economics, die deel uitmaakt van de brede consultatieronde die de Europese Commissie voorziet, nuanceert dat gevoelig. Op vlak van vlees, suiker en ethanol ziet het rapport een verhoogde import vanuit MERCOSUR als realistisch, maar relatief beperkt. Bovendien wijst het rapport erop dat er positieve neveneffecten zijn voor de Europese verwerkingsindustrie die gebruikmaakt van ethanol. Wat zuivel betreft zou de impact zelfs minimaal zijn.

Minister, hebben uw diensten kennisgenomen van deze impactstudie? In hoeverre geeft ze op eventuele vragen van de Vlaamse Regering over de impact op onze

landbouw toereikende antwoorden? Lopen deze gelijk met onze eigen bevindingen hierover? Acht de Vlaamse Regering nog bijkomende onderzoeks- of bevraging-initiatieven noodzakelijk en wenselijk?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, mijn diensten hebben kennisgenomen van deze studie, die ook publiek beschikbaar is op de website van de Europese Commissie. MERCOSUR zal sowieso een uitdaging zijn voor de landbouwsector. Dat heb ik ook al op andere vragen geantwoord.

Op basis van wat al is vrijgegeven, is het duidelijk dat er toegevingen gedaan zijn voor meerdere gevoelige landbouwproducten. Daartegenover staat dat er ook opportuniteiten zijn om vanuit Vlaanderen meer landbouwproducten naar MERCOSUR uit te voeren.

De studie waarnaar u verwijst, geeft een goed inzicht in de mogelijke effecten voor een aantal sectoren, zowel aan de zijde van de Europese Unie als voor de MERCOSUR-landen. De bevindingen hierin zijn dezelfde als in onze voorlopige inschatting. Maar de scope is beperkt tot een aantal sectoren zoals rundsvlees, zuivel, suiker en ethanol. Een aantal voor ons gevoelige sectoren zoals pluimvee en varkens zijn niet opgenomen in de studie.

Qua impact kijken we verder uit naar twee onderzoeken die we nog niet hebben ontvangen. Enerzijds is er de impactanalyse van de FOD Economie, specifiek over de deal met MERCOSUR. Anderzijds is er de update van de Europese cumulatieve impactstudie van toegevingen uit alle bestaande vrijhandelsakkoorden. De Europese Commissie heeft toegezegd om de studie die hierover gebeurde in 2016, te actualiseren en te vervolledigen. Vanuit België hebben we hier herhaaldelijk op aangedrongen binnen de Raad Landbouw. Deze cumulatieve impactstudie zou deze maand nog beschikbaar zijn.

Op basis van deze twee studies zouden we een preciezer beeld moeten hebben van de kansen en impact op alle sectoren op Belgisch niveau. Dit is cruciale informatie om de impact van MERCOSUR te kunnen inschatten. Samengevat: wordt vervolgd.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Dit thema is inderdaad al enkele keren onder de aandacht gebracht, en ik zal dat ook blijven doen. Vlaanderen heeft veel te winnen bij goede handelsakkoorden. De beste garantie op eerlijke en evenwichtige handel is een goed handelsakkoord en een goede handelsassociatie. Dat ligt me dus zeer na aan het hart.

Er zijn terecht heel wat bezorgdheden. Ook de commissie Buitenland van het Vlaams Parlement heeft ondertussen een resolutie aangenomen waarin een aantal bezorgdheden worden meegenomen die ook in het handelsakkoord met MERCOSUR aan bod komen. Het gaat dan onder andere over de bepalingen over de bescherming van regenwoud en inheemse volkeren. Dat zijn inderdaad bezorgdheden die we moeten meenemen. Ook Duitsland heeft al aangegeven dat er een veel duurzamere balans moet worden gevonden.

Minister, ik ga ervan uit dat u dit dossier correct zult evalueren met de nodige aandacht voor dat evenwicht. Ik roep wel op om niet te lang de kat uit de boom te kijken omdat we wel hebben geleerd van Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) dat besluitvorming rond die internationale handel in België een heksentoer is. Ik ben het er wel mee eens dat we uiteraard die actualisering van de Europese impactstudie best afwachten. Als het inderdaad klopt dat alle sectoren

zijn meegenomen, ook de sectoren waar Vlaanderen belangen heeft – ik hoorde dat varkens- en pluimvee nog niet waren opgenomen –, dan is dat een goede zaak.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Ik deel de bezorgdheid van mevrouw Joosen voor wat de landbouwsector en de concurrentie voor onze landbouwers betreft maar ik wil toch ook het element van klimaat en milieu benadrukken. Onze eigen landbouwers moeten zich aan klimaat- en milieumaatregelen houden, maar dat moet ook zeker gebeuren voor producten die worden ingevoerd.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Wij stellen dit ook in vraag omdat de familiale landbouw daar serieus onder zal lijden. Op het vlak van import moet worden gecontroleerd hoe alles gefabriceerd wordt en in welke mate sproeistoffen worden gebruikt. Voor onze eigen familiale landbouw moeten we een leefbaar inkomen blijven garanderen.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Dit is inderdaad geen evidentie. De grote diversiteit tussen landen en regio's is heel moeilijk: overal spelen verschillende aspecten. Ook binnen Vlaanderen moeten we goed kijken naar de voor- en nadelen. Wat goed is voor bijvoorbeeld de voedingsindustrie, is dat dan weer niet voor de primaire landbouwproducten. Dat moeten we in de impactstudie zeer goed onder ogen zien.

Ik heb nog een concrete vraag. Een van de zaken die onder vuur liggen, is de import van rundvlees uit MERCOSUR-landen. We weten dat men daar een aantal natuurlijke hormonen mag gebruiken die onze boeren niet mogen gebruiken. We hebben daar ook die link met ontbossing van het Amazonewoud, waar mevrouw Joosen ook al naar verwezen heeft en waarover we in de commissie Buitenlands Beleid ook al aan de alarmbel hebben getrokken. Minister, hoe zult u milieu- en gezondheidsaspecten mee beoordelen bij de evaluatie van MERCOSUR?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Joosen, wederkerigheid is het basisbeginsel van handeldrijven. De uitdaging is om dat evenwichtig en met respect voor het belang van beide handelspartners te doen. Zoals ik al zei, wachten wij op de Europese impactstudie. Dit wordt dus sowieso vervolgd in deze commissie.

Wat het level playing field betreft, collega Vandenhove en collega Pieters, zijn de productienormen in MERCOSUR-landen een aandachtspunt. Zij zijn niet dezelfde als in Europa, en voor mij is het echt van belang dat er afspraken worden gemaakt om die kloof te dichten.

Mevrouw Talpe, het is ook belangrijk om op sectorniveau na te gaan wat de bedreigingen of opportuniteiten zijn. Dat kunnen compleet tegengestelde belangen zijn, maar dat zou uit de impactstudie van de FOD Economie moeten blijken.

Wat het rundsvlees betreft, de EU staat geen import toe voor rundsvlees dat behandeld is met groeihormonen. Dat aspect is in wezen afgedekt omdat het gewoon de EU niet mag binnenkomen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het gevaar voor de volksgezondheid van een virusoverdracht van dier op mens – 3159 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de noodzaak aan onderzoek rond de effecten van dieren in onze omgeving op de volksgezondheid – 3164 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Mijn vraag betreft het onderzoek van een aantal Belgische wetenschappers, onderzoekers, dierenartsen en andere organisaties, die in een open brief hebben gewezen op het gevaar voor de volksgezondheid van eventuele virusoverdracht van mens op dier. De coronacrisis heeft aangetoond dat we daarvoor aandacht moeten hebben. Ook in Vlaanderen is er heel wat contact tussen mens en dier, onder andere in de landbouw en in de veeteelt. Specifiek zijn er voor de veehouderij, naast mogelijke virusoverdracht, bijkomende gezondheidsrisico's, zoals fijn stof, endotoxinen, geurhinder en resistentie tegen antibiotica. Die risico's zijn al in andere vragen aan bod gekomen en ze zijn niet typisch Vlaams maar ook bevestigd in internationale context, onder andere in studies van de Verenigde Naties.

Wat is de reactie van de minister op deze open brief? Deelt u de gemaakte analyse? Ik neem aan van wel. Bent u van plan als minister van Landbouw bijkomende onderzoeken te laten uitvoeren, wat gesuggereerd wordt door de ondertekenaars uit de verschillende branches en wetenschappelijke invalshoeken? Welke onderzoeken? Welke budgetten wilt u daarvoor uit trekken?

Wat vindt u van de suggestie om eventueel bepaalde gezondheidsvoorwaarden op te nemen als criterium voor het verlenen van vergunningen? Dan denk ik vooral aan bepaalde industriële landbouwtoestanden. Welke gevolgen hebben deze vaststellingen voor het toekomstig Vlaams landbouwbeleid?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Een aantal academici en vertegenwoordigers van natuurorganisaties hebben in een open brief meer aandacht gevraagd voor onderzoek naar de effecten van dieren in onze omgeving op de volksgezondheid. Het is misschien verrassend dat de covidcrisis wordt aangegrepen om de algemene problematiek van volksgezondheid te relateren aan de aanwezigheid van dieren. Toch hoeven we niet blind te zijn voor de gestelde problematiek. Beleidsondersteunend onderzoek is altijd welkom om te komen tot evenwichtige en onderbouwde beleidsbeslissingen.

De briefschrijvers vragen om de werkgroep herop te richten die kan bepalen welke onderzoeken noodzakelijk zijn. Hierbij lijkt het me noodzakelijk dat alle stakeholders die belangrijke partners zijn, daarin vertegenwoordigd zijn. Onderzoeksoopdrachten die worden geformuleerd, moeten bovendien oog hebben voor zowel positieve als negatieve dimensies alsook voor de verfijning van bepaalde begrippen. Goed onderzoek vereist dus gerichte onderzoeksvragen, nuance en onafhankelijkheid.

Minister, hoe reageert u op de brief van 24 augustus die naar u maar ook naar drie andere ministers werd geschreven, met een oproep tot het onderzoeken van de effecten van dieren in onze omgeving op de volksgezondheid?

Ik had ook graag geweten of u een rechtstreeks verband ziet tussen de coronapandemie en de noodzaak aan onderzoeken in Vlaanderen op de relatie van dieren en volksgezondheid.

Bent u voorstander van de oprichting van een werkgroep die onderzoekt en bepaalt welke concrete onderzoeksopdrachten wenselijk zijn om te laten uitvoeren?

Die werkgroep dient uiteraard evenwichtig te worden samengesteld door alle betrokken stakeholders, waardoor er naast natuurorganisaties ook plaats is voor bijvoorbeeld het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO). Ik had daar graag uw standpunt over gekend.

Minister, wat is uw mening over de onderzoeksopdrachten? Die moeten ook voldoende divers zijn en moeten een onderscheid maken naar de verschillende diergroepen, zoals stal-, gezelschaps- en wilde dieren enzovoort. Ook de mate waarin mensen in aanraking komen met dieren of door hun medische achtergrond al dan niet risico's lopen, moet daarbij aan bod komen.

Zullen er binnen de bestaande kredieten middelen worden vrijgemaakt om eventuele nieuwe onderzoeksopdrachten op te zetten?

Minister, ik had ook graag geweten wat eventueel uw inhoudelijke accenten zullen zijn.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De analyse dat de verhoogde contacten met wilde dieren, gezelschapsdieren en nutsdieren het risico op virusoverdracht van dier naar mens en van mens naar dier verhogen, was al langer gekend. Nog een interessant weetje: de virusoverdracht van dier naar mens heet zoönose, de overdracht van mens naar dier is omgekeerde zoönose. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Ik heb daar geen afbeelding van, neen. Ik denk ook niet dat je dat ziet, want dat is natuurlijk een sprong, en die is moeilijk in beeld te brengen.

COVID-19 heeft in elk geval aangetoond dat zoönose zeer gevaarlijk kan zijn. Daar is men zich bij de federale overheid zeker van bewust. Het federale beleid streeft trouwens ook naar een vermindering van sanitaire risico's zoals zoönosen en antibioticaresistentie, vanuit een benadering die de gezondheid van dieren, mensen en de omgeving samen benadert. Dat impliceert een samenwerking tussen de humane en de veterinaire geneeskunde, maar ook met activiteiten die zich situeren in de landbouwomgeving. Zo wordt dan heel vaak een beroep gedaan op de kennis die bij Vlaamse en Waalse kennisinstellingen aanwezig is, onder andere ILVO.

De regionale landbouwministers respecteren de intra-Belgische bevoegdheidsverdeling, maar uiteraard kunnen wij zelf ook heel fel inzetten op sensibilisering. Zo hebben we bijvoorbeeld een aantal sensibiliseringsacties rond antimicrobiële resistentie voor veehouders en veeartsen georganiseerd in samenwerking met de federale overheid. Het ILVO is ook betrokken bij het Belgische One Health Action Plan voor antimicrobiële resistentie.

De noodzaak voor meer onderzoek rond de risicofactoren, en het effect van deze risicofactoren op de humane en dierlijke gezondheid is er zeker. Ik reken ook op de Federale Regering om daar werk van te maken. ILVO is zeker bereid om haar eigen expertise op het vlak van landbouwkundig onderzoek ter beschikking te

stellen of te participeren aan onderzoeksprojecten. Ik ga ervan uit dat men daar ook effectief werk van zal maken.

Volgend jaar treedt de nieuwe Europese Animal Health Law in werking en daaruit vloeien verplichtingen voort voor de lidstaten om de insleep en de verspreiding van besmettelijke dierziekten verder te beperken.

Wat gezondheid en vergunningen betreft: dat moet uiteraard worden doorverwezen naar collega Demir. Maar er worden uiteraard al veel aspecten onderzocht eer er vergunningen voor eender wat worden verleend.

Het onderzoek naar risico's die inherent zijn aan economische bedrijvigheid, evolueert snel, en de onderzoeksresultaten hebben een belangrijke impact op de mate waarin ondernemers hun bedrijf kunnen starten, uitbaten of uitbreiden. Dat is ook voor landbouwondernemers het geval. Het Vlaamse landbouwbeleid ondersteunt boeren die hun bedrijfsvoering hieraan aanpassen, via begeleiding, investeringssteun en opleidingen. Ook digitalisering speelt hier een grote rol in. Door gebruik te maken van data wordt een veehouder zich bewust van de inputs, bijvoorbeeld hoeveel voedermiddelen er moeten zijn, en van de outputs, bijvoorbeeld hoeveel melkproductie en hoeveel groei er is, op bedrijfsniveau. Dat betekent dat men de bedrijfsvoering kan bijsturen en de economische parameters kan verbeteren, maar ook de impact op de omgeving kan verminderen. Het is dus een beetje een en-en-verhaal, niet het ene of het andere. Een landbouwer die daarvan kan worden overtuigd, zal er automatisch ook meer aandachtig voor zijn. Uit het ene vloeit eigenlijk het andere voort.

Dan was er de werkgroepvraag. Er is binnen de federale overheid een netwerk opgericht dat streeft naar een samenwerking tussen de actoren inzake de menselijke en diergezondheid en de leefomgeving. Ik weet niet of ik een parallelle werkgroep moet opstarten, maar ik zou het een heel grote gemiste kans vinden indien onze diensten, die alle expertise hebben, zoals ILVO, niet zouden worden betrokken bij de werkzaamheden. Ik zal dus nog eens naspeuren of daar verbeteringen mogelijk zijn.

Collega De Vroe, de aard van respectievelijk landbouwdieren, gezelschapsdieren en wilde dieren is heel verschillend. Ook de manier van contact met de mens is anders. Wat katten of honden betreft, is dat contact nauw, bij sommige mensen zelfs supernauw. In elk geval is het veel nauwer dan dat met dieren die in het wild leven. De meesten lopen zelf weg als ze een dier in het wild zien, terwijl we honden en katten knuffelen en ernaartoe zullen gaan. Dat betekent dat de maatregelen om de risico's te beperken ook totaal verschillend zullen zijn, en dat betekent dat we een gedifferentieerde benadering moeten nastreven, wat ook gebeurt.

Zullen we kredieten vrijmaken? Wat onderzoek betreft, stelt ILVO zich doorgaans kandidaat voor Europese of federale oproepen omtrent dit thema. Ook aan projectoproepen vanuit het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) op het vlak van innovatie of verduurzaming neemt ILVO heel vaak deel. Aangezien ik een voedsel economie wil uitbouwen, lijkt het me evident dat er ook in deze materie projectoproepen kunnen zijn. Wel wil ik niet dubbelop werken met de federale overheid. Het is voor mij dus echt wel van belang om de lijnen zuiver te houden en goed te bekijken of, als er ook daarvoor budgetten worden uitgetrokken, dat complementaire budgetten zijn, waarbij het ene dus het andere aanvult. Ik zal echter zeker mijn volle medewerking verlenen en dit stimuleren. Dat ik dit zal eisen, gaat wat te ver, maar ik zal alleszins benadrukken dat onze gespecialiseerde instellingen daarbij moeten worden betrokken. Zoals ik al zei, het zou heel gek zijn, mocht men geen beroep doen op de expertise die daar is.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Uiteraard heeft deze vraag vooral betrekking op landbouwdieren. We zitten immers in de commissie Landbouw. Als we dus naar werkgroepen gaan – en ik ben het met u eens dat er geen parallelle werkgroepen mogen zijn – moet dat volgens mij de focus zijn.

Heeft bij uw weten uw kabinet, of de administratie, of ILVO, getracht contact op te nemen met een aantal mensen die deze brief hebben ondertekend?

Ik ben het met u eens dat vergunningen een zaak van minister Demir zijn, maar ik zou toch ook graag uw reactie hebben op het feit dat op plaatsen waar vooral industriële landbouwbedrijven aanvragen indienen voor heel grote uitbatingen, mensen daar zich steeds meer bekommeren over de invloed op hun gezondheid, meer dan over leefmilieuaspecten. Ik heb dat nog al eens aangehaald: bijvoorbeeld in Nederland is dat een van de vergunningsvoorwaarden, of wordt er meer rekening gehouden met dat criterium. Ik had dus toch ook graag uw reactie daarop gehad, en ik zal collega Demir daar uiteraard opnieuw over ondervragen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Als Open Vld hebben we uiteraard altijd het standpunt ingenomen dat we niet meewerken aan polarisatie in een debat, maar dat we integendeel altijd streven naar een objectief en evenwichtig debat. Het lijkt me dan ook logisch dat we meewerken aan onderzoeken. Het is ook wel belangrijk dat dat op een constructieve manier gebeurt, dat dat een positief verhaal is, en uiteraard ook dat alle stakeholders daarbij worden betrokken.

Minister, wat dat betreft was uw antwoord zeker bevredigend. Het is een zeer goede zaak dat u dat standpunt inneemt en dat u er met de schrijvers op zult aandringen.

We zien natuurlijk dat de briefschrijvers de coronapandemie aanhalen om deze problematiek in de kijker te zetten. We weten uiteraard dat de coronapandemie niet is ontstaan in Vlaanderen, maar uit Zuidoost-Azië komt.

Minister, er zijn inderdaad initiatieven op het federale niveau. Het is heel positief dat de lijnen met de federale overheid heel zuiver worden gehouden, maar het is belangrijk dat er geen dubbel werk gebeurt. Het vrijmaken van kredieten voor zulke onderzoeken is een dure aangelegenheid. We moeten er dus voor zorgen dat dat op een constructieve manier gebeurt, zodat het effectief een meerwaarde betekent.

Minister, onderzoekskredieten moeten goed worden besteed. Gaat u erop toezien dat dit goed wordt gecoördineerd zodat die kredieten op de juiste manier worden ingezet?

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Minister, het is duidelijk dat deze bekommernis in Vlaanderen wordt opgenomen, en dat is een goede zaak. In de Kamer werden er al heel wat vragen gesteld aan toenmalig minister Ducarme, onder andere over de oprichting van de Risk Assessment Group en het budget voor het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV) voor monitoring. Dierenartsen zijn verplicht om een aantal gevallen door te geven bij besmetting.

Minister, u stelt de aparte Vlaamse werkgroep in vraag met de dubbelop-financiering, maar we hebben wel heel veel expertise, zoals u terecht zegt. Het zou jammer zijn dat die verloren gaat of niet wordt opgenomen. Een belangrijke

voorwaarde daarvoor is dan toch de samenwerking met het federale niveau. De vraag is of de nieuwe federale minister het beleid van ex-minister Ducarme zal continueren. Er moet met spoed worden bekeken of er draagvlakken kunnen worden gevonden tussen het Vlaamse en het federale niveau rond dit thema.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Voorzitter, ik heb niets gehoord van de vragen en de antwoorden door een computerprobleem, maar ik wil toch tussenkomen om het belang van deze vraag om uitleg vanuit onze fractie te benadrukken.

We willen erop aandringen om deze benadering heel zwaar te ondersteunen vanuit Vlaanderen en om de beleidsaanbevelingen die uit die open brief komen, ter harte te nemen en ermee aan de slag te gaan, want corona heeft wel degelijk aangetoond hoe belangrijk het is om de link tussen onze bevolkingsdichtheid en de dieren-dichtheid te onderzoeken, en de ziektes die daaruit kunnen voortkomen, heel hard op te volgen. We willen aandringen op een echte stem in dit debat en een echte participatie. Dit was een probleem, maar we hebben veel problemen. Als we het niet ter harte nemen, gaan we van de ene in de andere miserie rollen.

Onze vraag is wel degelijk om de aanbevelingen van de open brief ter harte te nemen en ermee aan de slag te gaan, ook vanuit Vlaanderen, en niet alleen naar Europa en België te kijken, maar echt te participeren.

Bart Dochy (CD&V): Ik sluit me aan bij deze vragen vanuit de bezorgdheid dat er zeer veel nood is aan objectieve informatie. Wetenschappers hebben natuurlijk belang bij het binnenhalen van onderzoeksopdrachten maar het is aan de politiek om daar een evenwicht in te vinden. Ik heb vertrouwen in het oordeel van de wetenschappelijke comités die dergelijke onderzoeksopdrachten definiëren en uitschrijven, en in het feit dat er een efficiënte besteding van de middelen is, maar ik herhaal nog eens dat er nood is aan objectieve informatie.

Ik wil ook van de gelegenheid gebruikmaken – hoewel het niet direct over dit thema gaat – dat mevrouw De Vroe en de heer Vandenhove hier aanwezig zijn omdat zij dezelfde bezorgdheid delen over de problematiek van de nertsenhouderij, waar afspraken zijn gemaakt over de stopzetting van die sector. In Nederland zijn er ook ervaringen in het kader van de relatie met COVID-19. Ik hoop dat minister Weyts in dezen – en ik ga ervan uit dat u daar bij uw collega-minister op zult aandringen – een vlotte regeling voor hen kan uitwerken. Vandaag lijken we immers te verzanden in een administratieve rompslomp en procedures waardoor de uitvoering van de afspraken wordt vertraagd.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord

Minister Hilde Crevits: Dit is een belangrijk thema. Mevrouw Schauvliege, het is niet zo dat we nu pas met dit thema bezig zijn. Er zijn ook al contacten geweest met ILVO, ook op kabinetsniveau, toen uw naamgenoot Joke Schauvliege minister was. Het is een thema dat mij en vele anderen ook na aan het hart ligt, maar voor mij is het wel van belang dat we samenwerken. Zoals de voorzitter zei, moet er objectieve informatie zijn, maar daarnaast is het ook belangrijk niet te investeren in groepen die niet met elkaar betrokken zijn, maar met één mond te spreken en samen dat onderzoek te voeren. Dat is waar ik ook mijn schouders onder zet.

Collega Vandenhove, in elke vergunning worden de effecten van mens en milieu onderzocht. Ik ga ervan uit dat de vergunningsvoorwaarden worden gebaseerd op de meest recente wetenschappelijke onderzoeken. Er zijn trouwens ook onderzoeken die aantonen dat leven in de omgeving van een landbouwbedrijf een positief effect kan hebben op het vlak van de weerbaarheid, dus ook hier is het een en-en-verhaal. We moeten daar dan ook genuanceerd en bedachtzaam mee omgaan.

De lead in dit dossier is dus federaal, maar voor landbouwtechnische aspecten is het uiteraard heel belangrijk om ILVO daarbij te betrekken. Nu ik jullie bezorgdheden hoor, ben ik ook wel bezorgd dat dit vandaag onvoldoende gebeurt. Ik ga daar nu mee aan de slag en zal bekijken of dit voldoende gebeurt of dat daar meer impact moet zijn. Ik zal jullie daarvan op de hoogte houden.

Collega Joosen, uiteraard zal ik kennismaken met mijn nieuwe federale collega die bevoegd is voor de landbouw, minister Clarinval, en een aantal concrete dossiers met hem bespreken waaronder dit dossier. Tegelijkertijd vraag ik aan ILVO hoe de samenwerking en de complementariteit tussen Vlaanderen en het federale niveau kan worden verhoogd.

Wat de onderzoeksnoten betreft, onderschrijf ik de nood om risico's beter in kaart te brengen. Bij Sciensano is men zich daar ook wel van bewust. Het probleem is vaak om causale verbanden te leggen tussen risico en gevolg omdat de omstandigheid van een afgesloten labo toch nog anders is dan een praktijkomstandigheid, die onderhevig is aan veel meer externe invloeden. Daar zit het probleem bij het aantonen van verbanden.

Mijnheer Dochy, wat uw opmerking betreft over de vergoedingsregeling voor nertsenkwekerijen, is het evident dat deze regeling vlot moet worden uitgerold. Ik kan dat opnieuw aan collega Weyts melden, maar u kunt uw bezorgdheden ook perfect via de parlementaire weg met hem delen.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Voorzitter, ik deel uw bekommernis en ik heb daar trouwens een vraag over lopende. Ik neem dus aan dat ook uw fractie er een zal indienen, wat een sterker signaal zal zijn dan mijn vraag. Minister, ik ben het met u eens dat alle impact van bedrijfsvestigingen, ook in de landbouw, moet worden onderzocht. Opmerkingen van de bevolking op industriële vestigingen, meer dan op landbouwbedrijven, gaan vooral in de richting van volksgezondheid, en daar moet meer rekening mee gehouden worden. Maar de positieve aspecten van het platteland en wonen in de buurt van een landbouwbedrijf moeten wij zeker ook meenemen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, ingaand op de reactie van collega Dochy over de nertsenhouderijen, meld ik dat ook onze fractie u daarover zal onderwerpen. Collega Vandenhove, met hoe meer we zijn, hoe beter. We zullen dat in de toekomst zeker opvolgen. Tot slot wil ik toch nog even benadrukken dat de covidpandemie toch wel losstaat van de algemene problematiek van de staldieren.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de oprichting van een promotiefonds voor de Vlaamse wijnbouwsector – 3195 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): De Vlaamse wijnbouw is in volle expansie. Toch klaagt de sector bij monde van Lodewijk Waes, de voorzitter van de vzw Belgische wijnbouwers, dat er nog te veel moeilijkheden voor onze wijnbouwers

zijn. Op het verlanglijstje van de wijnbouwers staat een verlaging van de accijnzen, administratieve vereenvoudiging en meer bekendheid bij de consument. Over accijnzen heb ik het niet vandaag omdat het een federale aangelegenheid is. In het verleden hebben we al een paar keer de oprichting van een promotiefonds voor onze wijnbouw voorgesteld. Dat zou dan moeten gebeuren in de schoot van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM). Toch werd toen de boot steevast afgehouden om verschillende redenen. Zo zou de sector te klein zijn geweest om een jaarlijks minimaal bedrag van rond de 100.000 euro bij elkaar te brengen. Heel wat producenten zijn hobbyisten, waardoor onze wijnteelt vrij kleinschalig blijft. Er is momenteel meer vraag naar dan aanbod van Vlaamse wijnen. Het product verkoopt met andere woorden zichzelf. Heel wat wijnbouwers voeren al een promotiebeleid onder de noemer van streekproducten of via de korte keten.

Dat maakte dat noch bij VLAM, noch bij de wijnbouwers veel animo bestond om werk te maken van een eigen promotiefonds. Daarin blijkt nu, volgens de uitlatingen van de heer Waes, verandering te komen, wellicht door de kwantitatieve en kwalitatieve expansie die de sector de afgelopen jaren heeft doorgemaakt.

Naast de roep voor een promotiefonds was er ook de vraag om iets te doen aan de administratieve lasten. De sector stelt dat een tiental overheidsinstanties het hele productieproces controleren, maar dat ze los van elkaar opereren. Vooral door de kleinschaligheid waarover ik het daarnet had, komen al die administratieve lasten en al die overheidsdiensten als een zeer zware last binnen en vormen ze een rem op de verdere ontwikkeling van onze wijnbouwsector.

Minister, hoe staat u tegenover de oproep van de Belgische wijnbouwers om een promotiefonds op te richten?

Zal dat kunnen gebeuren binnen het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) en is daar in tegenstelling tot het verleden inmiddels bereidheid om zo'n fonds op te richten?

Hoe staat u tegenover de vraag naar een gedeeltelijke autofinanciering en gedeeltelijke financiering door de overheid?

Heb u hiervoor budget?

Zijn er met de sector al besprekingen gevoerd over de oprichting van zo'n promotiefonds?

Ziet u nog andere mogelijkheden om de consument de Vlaamse wijnen beter te leren kennen?

Zult u een gesprek aangaan met de sector om na te gaan welke administratieve lasten kunnen worden verlicht voor de Vlaamse wijnbouwers?

Zal de oefening worden opgestart door de bevoegde Vlaamse administraties om na te gaan waar de administratieve lasten eventueel kunnen worden verlicht?

Ik dank u bij voorbaat voor wat ongetwijfeld een uitgebreid antwoord zal zijn.

De voorzitter: Collega Coenegrachts, dank u voor deze interessante en smakelijke vraag.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Santé, allemaal.

Collega's, de Vlaamse wijnbouw zit in de lift. Ik had afgelopen maandag een bijeenkomst op het domein van Lodewijk Waes met vertegenwoordigers van de

wijnbouwsector, het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) en VLAM. Het was de bedoeling om te bekijken hoe we op korte termijn de krachten kunnen bundelen om de professionalisering in de wijnbouwsector te versnellen. We willen op ongeveer een jaar tijd stappen vooruitzetten op het vlak van samenwerking, kwaliteit en promotie.

De wijnbouwsector is enorm in opmars, collega's. Dit jaar groeide het areaal aan wijnbouw met 15 procent tot een totaalcijfer van 441 hectare. De totale productie in ons land bedroeg het voorbije jaar 1,5 miljoen liter, waarvan de helft in Vlaanderen wordt gemaakt. Het aantal wijnboeren nam ook toe. Er zijn er 18 bij gekomen, in totaal zijn ze nu met 154.

Collega's, versnippering leidt zelden tot betere resultaten, en dat geldt ook voor de promotie. Voor alle sectoren wordt er bij VLAM eenzelfde aanpak gehanteerd: mits financiële bijdrage van de sector zelf, engageert VLAM zich om concrete acties of campagnes te ondersteunen via zijn horizontale werking. Daarnaast ontstaat ook de mogelijkheid om mee te dingen naar Europese middelen die kunnen worden ingezet voor promotiecampagnes. Ook hierin kan VLAM dan een rol spelen.

Binnen VLAM is er zeker een grote bereidheid om mee te werken. Ook wijn van bij ons is een product waarop we allemaal, dus ook VLAM, fier moeten zijn. Men moet alleen in het achterhoofd houden dat de vzw VLAM zelf geen middelen heeft voor promotiecampagnes. Die middelen moeten van de sector komen, maar de coördinatie en ondersteuning gebeuren wel door VLAM, in overleg met de sector.

Middelen zijn sowieso altijd schaars, maar je kunt met een bedrag van 100.000 tot 150.000 euro al een heel programma opzetten. Via gerichte marketing kan men ook via sociale media en andere nieuwe communicatie met beperkte budgetten toch impact creëren. De wijnsector mag ook meegenieten van de expertise die VLAM in huis heeft. Dat gaat over strategisch advies, inzichten in marktevoluties, mediakennis, toegang tot sociale media en een uitgebreid netwerk om ook partners uit retail en horeca te benaderen.

Afgelopen maandag hebben we samengezeten rond die promotiestrategie. Men zou erover nadenken. VLAM wil faciliteren.

Er zijn bij mijn weten bijna geen andere landbouwproducten die eenzelfde specifieke afzetstructuur kennen als onze lokale wijnen. In supermarkten vind je niet zo vaak Belgische wijn. De verkoop verloopt zo goed als volledig via gespecialiseerde wijnhandelaars, via horecazen of via particuliere thuisverkoop. Het voordeel van eigen afzetkanalen is dat men erin slaagt om een 'prijzsetter' te zijn – dat is op zich een heel goede zaak –, terwijl veel landbouwers in andere sectoren 'prijznemer' zijn. Het nadeel is dat niet iedereen consumeert via inkoop bij speciaalzaken of in de horeca, het merendeel van onze voeding en drank wordt gekocht via de retail. Dat betekent dat heel veel mensen gewoon niet in verkooppunten van lokale wijn komen. En dan kom je misschien wat sneller tot 'onbekend is onbemind', wat volkomen onterecht is als het gaat over onze eigen wijnen.

Daarom bekijken we samen met de sector of we via de retail of de horeca de Vlaming meer kunnen laten kennismaken met de Vlaamse wijnen. We zullen ook deelnemen aan het project lokale voeding, dat ook straks nog in deze commissie aan bod zal komen.

Bovendien moeten we onze wijnbouwers ook stimuleren om deel te nemen aan de erkenningscommissie voor Vlaamse wijnen. Dat was maandag een hele grote bezorgdheid. Wees onderscheidend in kwaliteit. Het is niet omdat je wijn kunt maken dat je ook kwaliteitsvolle wijn kunt maken. Deze commissie controleert of de wijnen voldoen aan de kwaliteitscriteria om op het etiket de beschermde oorsprongsbenamingen (BOB) of beschermde geografische aanduidingen (BGA) te

mogen vermelden. Het voldoen aan de normen betekent een kwaliteitsgarantie voor de consument. Het actief communiceren over dit kwaliteitslabel naar de consument en het stimuleren van wijnbouwers om hun wijnen te laten beoordelen kan ook zeker bijdragen aan de bekendheid en aan een positief imago bij de consument.

Wat uw laatste twee vragen betreft: ik heb de indruk dat deze bekommernis voornamelijk op federale bevoegdheden betrekking heeft zoals douane, voedselveiligheid of marktcontrole. Binnen de Vlaamse overheid vragen we eigenlijk een heel beperkt aantal gegevens op bij de wijnbouwers, en hanteren we als Vlaamse Overheid het 'Only Once Principle': als je een keer die gegevens hebt doorgegeven, hoef je dat geen tweede keer te doen.

Jullie weten dat ik volgend jaar een rondetafel zal organiseren met de wijnsector om een stand van zaken op te maken van de versnelling van de professionalisering. De administratieve lasten waar Vlaamse wijnbouwers mee geconfronteerd worden en de opportuniteiten tot vermindering van deze lasten kunnen en zullen we daar bespreken.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, bedankt. Het was inderdaad een zeer bondig maar zeer volledig antwoord. Ik denk opnieuw, net zoals in de korte keten, dat de retail een vrij cruciale schakel is in het geheel. Het is misschien perceptie, maar ik zie toch ook in heel veel lokale retail en supermarkten steeds meer lokale wijnen opduiken. Dat vind ik positief. Dat heeft ook veel te maken met de lokale producten die in de supermarkten verschijnen.

Ik vind het alleszins heel positief dat VLAM bereid is om op die kar te springen als de vraag er komt van de sector. Het is nu ook aan de sector om te zorgen dat ze die middelen kunnen ophalen en dat ze daar ook hun deel van de verantwoordelijkheid in nemen.

Als inwoner van Riemst, met het enige wijnkasteel dat dit land rijk is, kan ik inderdaad bevestigen dat goede wijn zichzelf verkoopt. Er is voor onze Belgische wijn nog een hele mooie toekomst.

Voor die administratieve lasten, die dan federaal zijn, zou het toch goed zijn dat we dat als overheid ook overmaken, en dat u dat doet met uw federale collega. In verband met de bezorgdheden van de sector op het vlak van de administratieve lasten is dat misschien een sterk signaal dat u dat kunt opnemen.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, ik denk dat het gisteren was dat ik in Velt las dat u ook minister van wijnbouw wilt zijn. Ik vind dat ook zeer positief. Als u dat vijf à tien jaar geleden had gezegd had men u waarschijnlijk gek verklaard. Maar de sector is intussen enorm gegroeid. U noemde daarnet een getal, ik had zelf gelezen 117 Vlaamse wijnbouwers. En dat neemt altijd maar toe, wat enorm positief is.

Ik heb in het verleden ook een aantal vragen om uitleg en schriftelijke vragen gesteld om te polsen naar extra promotiemogelijkheden. Toen was het antwoord dat er voldoende verkoop is, dus dat extra promotie niet nodig is. U geeft nu die Belgische wijnbouwers een projectsubsidie van 60.000 euro. Ik denk dat u zo voor een deel al tegemoetkomt aan hun vraag naar campagnes en een promotiefonds.

De sector is een enorm mooi verhaal aan het creëren, en ik denk dat het heel goed is dat we van die opportuniteiten gebruik maken om ze nog meer op de kaart te zetten.

Onze fractie kijkt in ieder geval ook uit naar het symposium. Dat is jammer genoeg online, dus we zullen ons flesje wijn zelf moeten opentrekken, naast het scherm. Maar goed, het zal zeker smaken. Ik volg dit zeker verder vanuit Limburg.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, de heer Coenegrachts had het over het enige wijnkasteel, maar het hoeft geen kasteel te zijn om goede wijn te zijn. Ik kan hem volledig volgen als hij zegt dat de wijn zichzelf verkoopt. We moeten vaststellen dat de hele wijnsector technisch en kwalitatief heel goed zijn werk doet, maar het kan natuurlijk geen kwaad om een beetje internationaal te gaan en Vlaanderen als wijnland te gaan betitelen. Het is een lichte promotie, maar, zoals gezegd, de wijn behoeft niet zo veel campagne.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel voor de aanvullende opmerkingen. Ik ben het ermee eens dat goede wijn niet van een kasteel hoeft te komen. Dat is geen enkel probleem. U weet dat wij 60.000 euro voor promotie en promotiestrategie hebben uitgetrokken. De vzw Belgische Wijnbouwers gaat zich daarover nu verder buigen en samen met VLAM bekijken. Dat heb ik ook expliciet gevraagd, en men heeft daar niet negatief op gereageerd.

Die administratieve knelpunten zal ik ook bij de federale overheid aankaarten. Ik wil dat ook nog eens bij ons bekijken, maar ik ben er echt van overtuigd dat er vanuit Vlaanderen niet zo veel remmen zijn.

Collega Grosemans, wat die internationale promotie betreft, de sector en VLAM kunnen heel veel bereiken. VLAM doet schitterende internationale promotiecampagnes, maar vraagt altijd dat de sector mee investeert. Daarover moeten ze in de komende periode dus tot een consensus komen, en een goede promotiestrategie opmaken. Collega Pieters, dat is ook een antwoord op uw vraag. De promotie in het buitenland kan daar deel van uitmaken.

Ik wil wel nog eens terugkeren naar mijn basisstelling: er is op dit ogenblik in Vlaanderen meer vraag dan aanbod. De wijn wordt verdeeld via speciale kanalen. Het nadeel is dat niet elke Vlaming daarmee in contact komt. Ze kunnen veel meer afzet aan. Het is daarom, denk ik, dat men nog niet internationaal echt massaal de boer opgaat. Als we nu met het parlement dan nog zelf massaal Vlaamse wijn beginnen te drinken, dan raken we zeker door die voorraad heen. Alle gekheid op een stokje, het is een heel goede zaak dat onze wijnsector bloeit, en ik hoop dat men zich ook goed verenigt, om samen ook goed campagne te voeren.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, dank u wel. Het is inderdaad zo dat de binnenlandse markt op dit moment voldoende is voor het aanbod dat onze wijnbouwers produceren. Toch zou een internationale afzet ook voor de sector goed zijn, met het oog op de internationale reputatie van onze wijn, om te laten zien aan de rest van de wereld dat onze wijnen van heel hoge kwaliteit zijn. Dat zou onze sector omhoog kunnen tillen wereldwijd voor wanneer die productie ooit – wie weet – grotere aantallen ankan en men daadwerkelijk kan inzetten op de export. Daarvoor moet men nu toch al wat zaadjes planten, denk ik, niet massaal, natuurlijk, maar zeker op het vlak van grote concours, waar men echt een reputatie kan opbouwen. Ik denk dat de overheid ook een taak heeft om daarop in te zetten, vanzelfsprekend samen met de sector.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de stijging van de grondprijzen en de gevolgen voor de landbouw – 3209 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Een artikel in de krant is de aanleiding geweest voor deze vraag. Dat artikel gaf eigenlijk al goed de problematiek weer.

Over de jaren heen zien we een steeds snellere stijging van de prijzen van de landbouwgronden, in die mate dat de huidige marktprijzen van landbouwgronden in Vlaanderen niet langer in verhouding staan tot de mogelijke opbrengsten, wat natuurlijk nefast is voor de landbouwers zelf. In het artikel vraagt men zich af hoe dat komt. Het wordt toegeschreven aan de kapitaalkrachtige Vlaming die steeds vaker landbouwgrond aanschaft voor eigen gebruik.

In 2003 zijn de zogenoemde zonevreemde ontwikkelingsrechten in landbouwgebied in Vlaanderen stelselmatig versoepeld. Vandaag kan landbouwgrond voor niet-landbouwdoeleinden worden gebruikt zonder dat daarvoor een vergunning is vereist. Misschien moet dat eens worden bekeken.

In Frankrijk en Wallonië is er een ander systeem. Daar wordt een onderscheid gemaakt tussen landbouwgrond voor landbouw en voor andere doelstellingen. Ik zeg niet dat we die voorbeelden onmiddellijk moeten volgen, maar we moeten toch eens kijken naar dat systeem en nagaan of het een oplossing zou kunnen bieden voor de Vlaamse problematiek. Dat is natuurlijk nooit verkeerd.

Daarnaast werd in het artikel gewag gemaakt van de problematiek van de pacht en de pachtprijzen. Die hinken duidelijk achterop in verhouding tot de prijsstijgingen van de landbouwgronden zelf. De onderhandelingen in de pachtcommissie over de prijzen zitten al sinds 2015 muurvast. De pachtwetgeving is aan herziening toe. Dat was ook al een doelstelling in de vorige legislatuur en het is opnieuw opgenomen in het huidige regeerakkoord. De lage pachttarieven komen als een boemerang terug in het gezicht van de landbouwers, want landeigenaars kunnen door de pachtwetgeving de pacht niet opzeggen. Ze voelen zich geen echte eigenaar meer van hun grond. Ze hebben ook lage rendementen en daardoor zijn ze zeer terughoudend voor pachtformules. De pachtwetgeving brengt de landbouwers veel schade toe. Dat probleem is voldoende gekend.

Minister, hebt u het Waalse of Franse model al eens bekeken? Zitten er elementen in die tegemoetkomen aan de problematiek die we in Vlaanderen kennen? Zou dat een oplossing kunnen bieden? Hoe staat u tegenover een duidelijke bestemming van elk perceel: landbouwgrond voor professionele landbouw of voor zonevreemde activiteiten? Hoe wilt u samen met de minister van Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu de problematiek aanpakken die neerkomt op: laat ons de ruimte die al schaars is zo goed mogelijk gebruiken en inzetten waarvoor ze dient, met alle respect voor het feit dat we voldoende ruimte moeten overhouden voor de landbouw? Kunt u een stand van zaken geven van de herziening van de pachtwetgeving? Welke initiatieven hebt u daarrond al genomen? Hoe wilt u een draagvlak tussen alle stakeholders zo goed mogelijk in de plooi leggen om die noodzakelijke herziening toch te kunnen doorvoeren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Coudyser, dit is een zeer belangrijke vraag, waarop we aan het zoeken zijn naar het juiste antwoord. Ik vind het zeker nuttig om als overheid een zicht te hebben op de evolutie van verkoopprijzen van gronden.

Elke grondverkoop in België passeert via een notaris, dus het notariaat beschikt over brondata en is goed geplaatst om hierover te rapporteren. Die jaarlijkse rapportering gebeurt via hun koepelfederatie Fednot en biedt een kijk op de prijzen voor landbouwgronden per provincie.

In Wallonië heeft de Waalse overheid daarnaast zelf een eigen prijzenobservatorium opgericht. Voor het monitoren van de prijsevolutie van landbouwgronden is de rapportering van het notariaat op zich afdoende.

Uw tweede vraag gaat over die bestemming. Het uitgangspunt van een goede ruimtelijke ordening lijkt me dat het werkelijke gebruik van een perceel overeenstemt met de planologische bestemming. Op vlak van vergunningsplichtige activiteiten in agrarisch gebied, zoals het bouwen of verbouwen of functiewijzigingen, zijn vergunningverlenende overheden meestal terughoudend als het niet om professionele landbouwactiviteiten gaat. Dat remt de verdere toename van zonevreemde activiteiten in agrarisch gebied af. Maar niet-vergunningsplichtige zonevreemde activiteiten zijn daardoor niet gevat, wat centrale overheidssturing minder evident maakt voor dat type van activiteiten.

Net als bij andere overheidsregels die een kader scheppen voor het sluiten van overeenkomsten tussen twee of meerdere partijen, is het ook voor de Pachtwet belangrijk om een evenwicht tussen de rechten en plichten van de betrokken partijen na te streven. Het blijven uiteraard steeds vrijwillige overeenkomsten: noch pachter noch verpachter is gedwongen om een pachtrelatie met elkaar te starten.

In het regeerakkoord hebben we ons geëngageerd om de pachtwetgeving te hervormen. We brengen die mogelijkheden in kaart maar dat is een van de moeilijkste hervormingen die voor mij ligt in mijn bevoegdheden.

De maximale pachtprijs wordt berekend door het niet-geïndexeerd kadastraal inkomen te vermenigvuldigen met de zogenaamde pachtprijscoëfficiënten. Die coëfficiënten worden telkens voor drie jaar vastgesteld door een pachtprizencommissie, waarbinnen vertegenwoordigers van grondeigenaars en pachters onderhandelen op basis van de gemiddelde rendabiliteit van de landbouwbedrijven in elk van de landbouwstrekken. Als politici weten we dat onderhandelen nooit eenvoudig is, maar tot nu toe is men er steeds in geslaagd om onderling een akkoord te bereiken over de prijscoëfficiënten.

Sta ik in contact met collega Demir? Ik zou het tegendeel niet durven uitspreken, collega Coudyser. Wat een vraag. De grondenproblematiek is een complex gegeven. Ik heb al eerder in deze commissie toegelicht dat we van een overheids-wet die louter een kader schept voor vrijwillige overeenkomsten tussen private partijen, niet kunnen verwachten dat die wet ertoe zou leiden dat er meer gronden op de markt beschikbaar komen. We zitten dus met een heel moeilijke spagaat.

De essentie van de grondenproblematiek is niet de Pachtwet, maar dat de vraag groter is dan het aanbod. Heel wat lidstaten kampen met grondverlating, dus niemand is nog geïnteresseerd om een grond te gebruiken, terwijl wij het omgekeerde hebben. Bij ons zijn er voor elke vierkante meter grond heel wat kandidaten. De grondvraag in Vlaanderen neemt toe, het aanbod daalt. De voorbije 25 jaar werd in totaal 23.800 hectare landbouwgrond planologisch herbestemd naar andere bestemmingen zoals natuur, industrie en wonen. Hoewel daar geen

allesomvattende cijfers over bestaan, zien we allemaal rondom ons dat ook niet-vergunningsplichtige zonevreemde activiteiten op landbouwgronden toenemen.

De handvatten op vlak van planologische processen en vergunningenbeleid zitten ingebed in het Vlaams Omgevingsbeleid waarvoor minister Demir bevoegd is. Uiteraard verleen ik alle medewerking om nadelige effecten weg te werken in een geliberaliseerde grondenmarkt. Het eerste waarover men je aanspreekt, is de strijd voor de grond en ook de seizoenspacht die op steeds meer plaatsen ontstaat, waardoor je geen duurzaam gebruik hebt van de grond. Dat zijn zaken waar ik met de pachtwetgeving zou moeten proberen iets aan te doen.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Minister, dank u wel voor het antwoord. De essentie is dat de vraag groter is dan het aanbod. We willen dat inderdaad zo vrij mogelijk houden. Maar het probleem is natuurlijk zeer groot. Onze schaarse grond hebben we nodig, en voor leefmilieu en voor landbouw. Ik denk dat we als overheid ergens zullen moeten ingrijpen. Ingrijpen is misschien een groot woord. Ik denk dat we de gronden die bestemd zijn voor landbouw effectief moeten vrijwaren om aan landbouw te doen en niet aan andere zaken. Ik begrijp dat we nog wel wat werk aan de winkel hebben.

Ik ben het er helemaal mee eens dat het hervormen van de pachtwetgeving een moeilijke zaak is. We moeten het gesprek met alle stakeholders aangaan om tot een consensus te komen. Maar ik besef ook wel dat de pachtwetgeving niet het wondermiddel zal zijn om de problematiek ten gronde op te lossen. Ik lees in het regeerakkoord of in de beleidsnota dat er ook nog andere instrumenten onderzocht worden om gronden ter beschikking te stellen. Vandaar mijn bijkomende vraag: welke mogelijkheden ziet u om daartoe andere instrumenten in te zetten? Is daar al onderzoek naar gebeurd? Wie neemt die onderzoeken op zich? Zijn er goede praktijkvoorbeelden in Vlaanderen of in het buitenland?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): De Open Vld-fractie deelt de terechte bezorgdheid van collega Coudyser. U verwijst naar goede praktijken in Frankrijk en Wallonië. Dat verheugt mij.

Minister, u spreekt over een spagaat, wat ik een spreidstand heb genoemd. Er is inderdaad een heel frêle evenwicht enerzijds tussen de ambitie van een multifunctioneel ruimtegebruik, een hoofditem van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, en anderzijds de hoge nood om het betaalbare landbouwareaal te vrijwaren. Ik ben heel benieuwd hoe u daar samen met uw collega tot een kader zult kunnen komen om onze landbouw toch de nodige zuurstof te geven en om zeker de jonge landbouwers de mogelijkheid te geven hun activiteiten in de sector voort te zetten.

Het Pachtdecreet is inderdaad aan herziening toe. Dat blijft heel lang aanslepen. Ik wil daarbij één zaak benadrukken: als de teeltvrijheid van de pachter wordt beperkt, zal de prijsdruk nog groter worden. Ik hoop dat u die bedenking zeker ook meeneemt.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): We weten allen dat de pachtwetgeving moet herzien worden. Maar we moeten er toch voor opletten geen nieuwe regelgeving te bedenken die een negatieve impact kan hebben op de grondprijs. Ik verwijs naar het ontwerp van Instrumentendecreet dat nu op tafel ligt. De contract-convenantbenadering die daarin is opgenomen, is nefast voor de prijs van hoeves. Dat heeft als gevolg dat jonge landbouwers de aankoop van die hoeves niet kunnen

betalen. Meer kapitaalkrachtige mensen kunnen dat wel en kunnen de gronden rond die hoeves gebruiken voor andere doeleinden dan landbouw. Ik heb het hier over de zogenoemde 'vertuining', 'verpaarding' enzovoort. De Boerenbond heeft zich daar ook al tegen verzet.

Ik doe een oproep om in deze commissie dat ontwerp heel nauwgezet te bekijken en zeker de impact die het kan hebben op de landbouwprijzen. Ik vraag u, minister, om u daar grondig over te bezinnen en u daarover uit te spreken op het moment dat dit element weer ter sprake komt. De impact op de landbouwsector van die bepaling uit het Instrumentendecreet is immers groot. Het zou jammer zijn dat een maatregel die eigenlijk bedoeld is om hoeves in hun eer te herstellen, net negatief is voor de landbouwsector.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, collega's, ik sluit graag aan bij deze vraagstelling. Minister, ik wil u hartelijk danken voor uw antwoord.

Collega's, de waardering voor de gezonde voeding van eigen bodem is de afgelopen weken en maanden alleen maar gestegen. Ik hoop dat we dat ook kunnen vasthouden. En grond is, zoals de collega's aanstippen, inderdaad een van de basisbehoeften om effectief aan landbouw te kunnen doen en te kunnen genieten van die voeding.

Ik ben heel blij met de eensgezindheid in deze commissie dat we de grond die is voorbehouden voor landbouw, het agrarisch gebied, ook maximaal ter beschikking moeten stellen van landbouwers en dat we alle instrumenten vanuit dat oogpunt moeten bekijken. Misschien moeten we zelfs creatief zijn en zoeken naar nieuwe extra instrumenten. Dat is de eensgezinde doelstelling van deze commissie.

Ik ben ervan overtuigd dat we, indien we dat voor ogen houden, elk debat kunnen voeren en tot oplossingen kunnen komen. Ik kijk zeker uit naar de verdere debatten met vooral die doelstelling dat we landbouwgrond effectief maximaal voorbehouden om aan landbouw te kunnen doen en voor onze jonge landbouwers.

Bart Dochy (CD&V): Er zullen nu twee belangrijke elementen, instrumenten op tafel komen. Op het eerste element, minister, hebt u al gealludeerd in een vorige vraag, namelijk de definitie van actieve boer. Wanneer privépersonen effectief gronden gebruiken, zoals collega Coudyser zegt, is de vraag: hoe zit het met het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) en wat is onze definitie van actieve boer in dezen in het kader van het verleden van Europese landbouwsubsidies? Dat is iets heel belangrijks, dat zeker ook aan bod zal komen tijdens de komende vergaderingen rond het GLB.

Het tweede element is dat er inderdaad een goede pachtwet is, waaraan er wordt gewerkt en waarvoor we tijdens de vorige legislatuur hebben geprobeerd een aantal randvoorwaarden af te bakenen. Dat is niet gelukt, maar in het huidige regeerakkoord is het kader daarvoor wel geschreven. De minister is intern bezig een aantal dingen op te maken.

Tegelijk wil ik nog een overweging meegeven. Wanneer we van mening zouden zijn dat de pacht prijs een reflectie moet zijn van het rendement van de grondprijzen, dan hebben we toch een probleem. De pacht prijscommissie is net een commissie die vertrekt vanuit de rentabiliteit van de landbouwgrond en die kijkt wat voor de landbouwer betaalbaar is om die grond op een economisch rendabele manier te gebruiken. Het feit dat de grondprijzen nu exponentieel stijgen, heeft te maken met andere dingen.

U weet dat grond geen afschrijfbaar goed is, maar een belegging. Het is een alternatief voor lage rendementen op bankrekeningen enzovoort. Mensen die gronden

kopen in dezen, doen dat uit speculatieve overwegingen, vooral in functie van het feit dat men verwacht dat de grond in prijs zal stijgen. De jongste twintig jaar is de prijs van de grond verdubbeld. Als je daarnaast het rendement wil van de pacht die wordt betaald door de landbouwer, dan heb je nog een extra element om de prijzen van de grond verder op te trekken.

Het is belangrijk dat we, wanneer we bekommerd zijn om het gebruik van gronden door landbouwers, een systeem hebben om ervoor te kunnen zorgen dat de prijzen binnen een redelijke vork blijven, zodat het voor de landbouwer haalbaar en betaalbaar is om groenten en vruchten te telen op die grond en in die zin een zekere rentabiliteit te hebben. Dat is een overweging, we komen daar nog op terug tijdens de bespreking van de Pachtwet.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik dank jullie voor het zeer interessante debat. Ik merk dat heel wat neuzen in dezelfde richting staan.

Mevrouw Coudyser, ik ben het er absoluut mee eens dat de reële invulling moet overeenstemmen met de planologische bestemming. In de praktijk zijn er heel vaak discussies die niet zomaar op te lossen zijn. Ik denk dat mevrouw Schauvliege daarvan ook wat voorbeelden heeft gegeven. De overheid wil in het besluit van de Vlaamse Regering (BVR) een tandje bijsteken wat dat betreft.

Zijn er andere instrumenten om gronden ter beschikking te stellen? Ja. Dat kunnen bijvoorbeeld fiscale instrumenten zijn. We stimuleren boeren verder ook om samen gronden aan te kopen. Ik stel vast dat men zich niet zo gemakkelijk verenigt.

Een van de collega's verwees naar de definitie van de actieve boer. Als we van Europa groen licht krijgen om daarin te diversifiëren zou dat ook wat opportuniteiten bieden om inderdaad steun te kunnen geven, vooral aan de actieve boer.

Collega Talpe, het is zeer essentieel om die teeltvrijheid te vrijwaren, ik heb het al eens gezegd deze voormiddag. Het zit ook verankerd in het regeerakkoord.

Wat de contractconvenantbepaling van collega Schauvliege betreft: ik vermoed dat u het hebt over de problematiek van de agrarische reconversie van leegstaande hoeves. Daar willen we voorrang geven aan het hergebruik van hoeves door actieve landbouwers. Hiervoor zullen we ook de juiste instrumenten moeten ontwikkelen en die effectief laten inzetten door de vergunningverlenende overheid. U hebt daar wel een zenuw aangeraakt die belangrijk is, en die ik ook zeker in het oog wil houden. Ik wil dat ook actief sturen.

Collega Rombouts had het over het vrijwaren van de voedselgronden. Dat is een zeer terechte bemerking, want voedsel is een basisbehoefte die van strategisch belang is. We hebben in de coronacrisis gezien hoe belangrijk het is dat we voeding dichtbij hebben en heel veel lokaal geproduceerde zaken hebben. Grond is daartoe een eerste vereiste, anders zal het natuurlijk moeilijk lukken.

Dan was er de opmerking rond de betaalbaarheid van de pachtprijzen en de betaalbaarheid van gronden. Betaalbaarheid is een van de elementen van toegankelijkheid. Daarvoor wil ik net die pachtwetgeving ook hervormen. De vraag is alleen hoe. Hoe vind ik het juiste evenwicht?

Collega Dochy sprak van een echte boer, niet van een actieve boer. Maar ik ga ervan uit dat een actieve boer ook een echte boer is. Er is in de Europese Raad en de EU over de definitie van een echte boer nog wat discussie. Veel zal daarvan afhangen. Het is op dit ogenblik voor mij niet mogelijk om de zogenaamde sofaboer – vergeef mij het woord – uit de GLB-steun uit te sluiten. Dat zijn boeren die niet zelf voeding produceren. Hier knelt natuurlijk ook een beetje het schoentje.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Bedankt, ook voor de insteek van de andere collega's. Ik ben blij dat er in het BVR inderdaad een tandje bij zal worden gestoken, zodat er op onze landbouwgronden aan landbouw wordt gedaan. Is het voor natuur, dan doet men daar andere dingen mee. En dat moet duidelijk zijn. Het moet er ook aanleiding toe geven dat men die landbouwgronden alleen maar koopt om er actief aan landbouw te doen. Daarom is die definitie van actieve landbouwer cruciaal.

Ik ben dus zeer benieuwd naar de verdere ontwikkelingen van het GLB-project en hoe we dat nu precies gaan omschrijven. We zouden daar inderdaad die typisch Vlaamse insteek aan kunnen geven. Want in andere landen is dat natuurlijk een ander gegeven, u hebt het zelf aangehaald: de grondvraag daalt daar, terwijl die in Vlaanderen net stijgt.

Wat de Pachtwet betreft: we zullen dat ook opvolgen. Ik denk dat het daar belangrijk is om ten eerste een draagvlak te creëren bij alle partners, zowel de eigenaars als de landbouwers. Ten tweede moeten we het juiste evenwicht vinden. Als we daar de oplossing voor hebben denk ik dat we op het goede spoor zijn. Maar ik hoor dat de minister daar ook volop mee bezig is. We zullen dat in de toekomst wellicht nog opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de promotie van lokale voeding – 3213 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het charter voor de promotie van lokale voeding – 3248 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik probeer kort te zijn, gelet op de tijdspanne die ons nog rest voor de vragen. Ik denk ook dat het belang van de korte keten – van de hoevewinkel en van het rechtstreeks kopen bij de landbouwer – in deze commissie al een paar keer aan bod is gekomen, en zeker de heropleving van de korte keten tijdens deze coronacrisis.

U wilt terecht lokale voeding meer promoten. Samen met drieëntwintig partners uit de agrovoedingsketen wilt u alle Vlamingen goesting doen krijgen in 'Lekker van bij ons'. Ik steun dat ten volle, zoals iedereen in deze commissie, en erken dat er een gestegen interesse is in lokaal kopen. We moeten dat ook in de toekomst, los van de coronacrisis, verder promoten. Om dat momentum vast te houden, hebt u een charter ondertekend met drieëntwintig partners, met vijf belangrijke werven. Ik som ze even op: Lekker van bij ons; Een sterk product verdient een sterk label; Vlaamse producten vind je bij de boeren om de hoek; Een lekker product herken je aan zijn vakmanschap; Lokale handelaars en supermarkten zetten Vlaamse producten voorop; De horeca – als ze al open mogen – zet Vlaamse producten prominent op de kaart. Dat zijn vijf werven die onze fractie en ikzelf perfect kunnen onderschrijven en steunen.

Minister, ik had nog volgende vragen. Ik kreeg graag toelichting bij de engagementsverklaring en duiding bij de vijf werven. Ik kreeg graag de concrete invulling van deze engagementsverklaring. Ik had erbij gezet 'afdwingbaarheid', maar dat zal allicht moeilijk worden.

Hoe kunnen we deze vijf werven realiseren? Welke timing zet u voorop?

Wat is de rol van de overheid? Hoe participeert de overheid?

Bewustwording is belangrijk, maar niet alleen bij de gezinnen. Kunnen ook andere beleidsdomeinen hierbij een rol spelen? Ik dacht daarbij aan Toerisme, Media, Onderwijs, Welzijn enzovoort.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega Sintobin heeft het al voortreffelijk ingeleid. Ik ga er niet te veel van herhalen, maar ook wij lazten met veel genoegen uw voorstellen om tot een charter te komen waarmee u de consumptie van lokale voeding wilt promoten. We kunnen dat alleen maar toejuichen, zeker omdat u daarvoor toch drieëntwintig belangrijke partners hebt geëngageerd. Er is ook sprake van een nieuw label dat u wilt gaan oprichten. Het lijkt ons allemaal zeer goed, maar toch heb ik enkele vragen.

Minister, hoe en volgens welke tijdlijn denkt u dit charter op te stellen? Zal het enkel over landbouwproducten gaan of ziet u ook mogelijkheid om bijvoorbeeld schaal- en schelpdieren of aquacultuur daarbij te betrekken?

Denkt u eraan om Brussel en Wallonië eventueel mee te nemen in dat verhaal of is het enkel voor Vlaanderen?

Zijn er bepaalde objectieven die u voor ogen hebt bij de opmaak van het charter?

Voorziet u een bijkomend budget?

Welke rol wordt er concreet van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) verwacht?

Hoe ziet u het nieuwe label? Is het een bijkomend label of zult u van de gelegenheid gebruikmaken om de bestaande labels te saneren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik dank u voor uw vragen.

Op 3 september heb ik samen met drieëntwintig organisaties het startsein gegeven voor het project Lokale Voeding. Op die dag hebben deze organisaties hun engagement bevestigd en werden concrete afspraken gemaakt en ideeën uitgewisseld over de invulling van de vijf werven, zijnde het versterken van de aandacht, goesting en verkoop van onze lokale producten door in te zetten op een sterk label, op de relatie tussen boer en burger, op het Vlaams vakmanschap, op de verkoop via lokale handelaars en retail en op het aanbod via de horeca.

Om de verhoogde aandacht die recent ontstaan is voor lokale voeding, nu vast te houden, hebben alle deelnemers zich ook tot een strakke timing geëngageerd. Op basis van de resultaten van het startmoment, wordt momenteel per werf een voorstel uitgewerkt door VLAM en het Departement Landbouw en Visserij. Dit voorstel zal als basis dienen voor verdere uitdieping en uitwerking van concrete acties in de vijf werkgroepen. Deze werkgroepen zullen deze maand allemaal samenkomen om de voorstellen te bespreken. Daarna zullen we in de winter en het voorjaar de werven verder uitwerken en consolideren in het charter. Uiteindelijk is

het de bedoeling om in het voorjaar van 2021 het charter te ondertekenen en te beginnen met de implementatie van de acties.

Het initiatief betreft alle producten van de Vlaamse land- en tuinbouw en van de visserij- en aquacultuursector. Het is dus heel breed. Het initiatief is ter promotie van de Vlaamse producten, met een focus in Vlaanderen. Handel en consumptie stoppen echter niet aan de grens. Aangezien er ook partners uit de verwerking en retail betrokken zijn, zal het initiatief niet beperkt worden tot Vlaanderen, maar Vlaanderen is wel de scope van het charter. We kunnen in het Franstalige deel van België makkelijk inspelen op het thema via de bestaande website <https://www.bien-decheznous.be> die VLAM al gebruikt voor promotie over de taalgrens.

Zijn er objectieven? VLAM werkt toe naar afspraken die heel concreet zijn en zorgt ervoor dat de eigen campagnes aansluiting hebben bij de doelstellingen die uit elke werf voortvloeien. Ik ben bijzonder blij dat 23 partners zich al hebben geëngageerd.

Wat het budget en de betrokkenheid van de andere beleidsdomeinen betreft, het is nu even afwachten wat de werkgroepen gaan doen en waar de noden liggen. In elk geval is het een verbindend initiatief, het gaat over ons lokale DNA en dat kan velen inspireren om samen te werken. Binnen de mogelijkheden van VLAM krijgt het nu vorm.

VLAM is coördinator van het hele proces en begeleidt de individuele werven. Wat mij betreft, is VLAM de geschikte speler om de diverse federaties uit de verschillende sectoren samen te brengen.

Er is geen sprake van een nieuw programma. Het sluit aan op de bestaande werking, maar wil de focus leggen op de trots op onze eigen producten.

Het doel van het charter is de zichtbaarheid van de Vlaamse producten te verhogen. In de eerste inhoudelijke werf zullen de verschillende partijen de mogelijkheden van een label in kaart brengen en trachten tot één concreet voorstel te komen. Herkenbaarheid kan op vele manieren, door bewustmaking, door engagement, door promotie op het verkooppunt, door vermelding op menu's. Het is niet een zoveelste nieuw label, maar de trots op onze Vlaamse producten mag wel een beetje groter worden. In Frankrijk en al hier en daar in Vlaanderen zijn er hoeken in warenhuizen die exclusief gewijd zijn aan producten van bij ons. Bij ons is dat nog niet zo. Ik ben dus heel blij dat de sector van de warenhuizen mee op de trein springt en bereid is om inspanningen te leveren. Het doel is om de vibe die is ontstaan door corona, waarbij mensen de korte keten hebben ontdekt, vast te houden en duurzaam te verankeren.

Voor mij is er een verschil tussen de burger en de consument. De burger hecht heel veel aandacht aan hoe producten vervaardigd zijn, wat de ethische codes zijn die worden gerespecteerd. De burger is heel gevoelig voor al die zaken. De consument is dat vaak minder. Je komt in de winkel en dan ga je op zoek naar het goedkoopste product. In coronatijd hebben we net gemerkt dat mensen bereid waren om soms een extra duit in het zakje te doen voor lokale producten. Dat kan ook bijdragen tot een eerlijkere prijszetting. Vandaar dit initiatief.

Een label kan daartoe bijdragen. Op zich ben ik daar voorstander van als het past in een hele strategie. Voor mij staat of valt het niet met dat label. De bijzondere aandacht van de warenhuizen vind ik ook wel belangrijk.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik ben heel tevreden met uw antwoord. Ik denk trouwens dat iedereen achter deze engagementsverklaring

staat. Ik ben ook heel blij dat er een timing is afgesproken en dat alle acties normaal gezien in 2021 zouden worden uitgerold. Dat is vrij snel en dat is in elk geval een goede zaak, waarbij wordt gewerkt aan de uitwerking en uitdieping.

Voor het creëren van nieuwe labels ben ik altijd een beetje huiverachtig. Er zijn nogal wat labels in Vlaanderen en in de wereld. Soms is er een overaanbod. Het is niet altijd de juiste manier om iets in de picture te zetten.

Minister, ik ben wel blij dat u ook vindt dat we trots moeten zijn op onze Vlaamse producten en dat we inderdaad moeten kijken naar voorbeelden uit het buitenland. Ik wil een baseline voorstellen: eerst onze Belgische producten. Dat zou perfect passen in dit plan. Ik ben altijd bereid om andere suggesties te doen.

U hebt er niet op geantwoord – u kunt het waarschijnlijk ook niet –, maar is er al zichtbaarheid wat de supermarkten betreft? Ik denk dat de supermarkten, zeker de grote supermarkten, een ambigue rol spelen in de prijszetting van producten. Het zou goed zijn moesten onze eigen producten in de supermarkten terecht komen, maar – u zegt het zelf – de consument gaat altijd op zoek naar de goedkoopste producten. Als ik zie hoe sommige producten worden 'gebradeerd', zoals wij in West-Vlaanderen zeggen, dan hou ik mijn hart vast voor wat er zal gebeuren met onze Vlaamse producten.

Ik ben al bij al tevreden met uw antwoord. Eenmaal de acties worden uitgerold, zullen we het er zeker in deze commissie nog over hebben.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoorden.

Als er iets goed is aan corona – het is niet veel, maar het is er wel –, dan is het dat mensen ontdekten hebben dat we in Vlaanderen ook zelf veel produceren en dat de consumenten de weg naar de lokale boer wat meer hebben gevonden. Minister, het is goed dat u dat probeert vast te houden en dat u dat met dit initiatief structureler wilt maken.

Een van de problemen die opduiken – ik heb dit opgemerkt tijdens mijn landbouwstage bij de Boerenbond –, is dat boeren een beetje aarzelen om aan hoeveeverkoop te beginnen, terwijl de boer naast hen wel eigen producten verkoopt. Misschien kunnen we eens nagaan of we de boeren niet kunnen overtuigen om hun producten samen aan te bieden en samen aan hoeveeverkoop te doen. Het blijkt dat de regelgeving nogal strikt is. Men mag maar beperkt producten van iemand anders aanbieden. Er zijn ongetwijfeld goede redenen voor, maar ik begrijp dat het ook wel een rem kan zijn om de hoeveeverkoop verder uit te bouwen.

Minister wilt u, in het kader van dit project, de regels rond hoeveeverkoop bekijken zodat we boeren meer kunnen overtuigen om hun eigen producten al dan niet op de eigen boerderij of met andere boeren uit de buurt aan te bieden? Het zou ook voor de consument een goede zaak zijn dat het gamma aan producten bij een boer wat ruimer is. Het zou een goede stimulans zijn. Is dat iets dat op uw radar staat?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Dank voor de interessante vraag.

We hebben in coronatijd meermaals de opmerking gehoord en gemaakt dat we het niet goed vonden dat er goedkope aardappelen uit Israël naast onze eigen aardappelen in de warenhuizen werden aangeboden en dat we daar iets aan wilden doen.

In hoeverre gaat dit initiatief daar echt iets aan doen? Wij vinden het een goed idee dat men er meer aandacht aan wil besteden en dat men verschillende partners

bij elkaar zet om lokale voeding te stimuleren, maar lokale voeding is niet hetzelfde als korte keten. Eigenlijk is het vooral de korte keten, de link consument-producent, die we in de picture moeten zetten. Eerlijke prijszetting is een heel belangrijk aspect van de korte keten en dat vind ik hierin niet terug.

In hoeverre zal de promotie voor lokale voeding in de plaats komen van de promotie voor korte keten? Als dat het geval is, zou ik dat een heel andere zaak vinden. We vinden echt dat de band tussen consument en producent hersteld moet worden, dat we de verbinding met de landbouw opnieuw moeten kunnen maken en dat we een eerlijke prijszetting moeten kunnen stimuleren. Als het er gewoon bovenop komt, dan denken we dat het een maat voor niets kan zijn.

We willen het verhaal mee ondersteunen, maar de vraag is dus hoe duidelijk het zal zijn. Hoe kunnen we er echt voor zorgen dat in de retail en de supermarkten onze producten worden aangeboden en niet de goedkope aardappelen uit Israël, waar we toch niet tegenop kunnen? U zei het daarnet zelf: zodra de burger in de winkel komt, kiest hij vaak voor het goedkoopste product.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil mij kort aansluiten omdat het een thema is waarover we in de afgelopen jaren en de voorbije legislatuur verschillende debatten hebben gevoerd. Op welke manier kunnen we in onze winkels meer aandacht vragen voor onze lokale producten en gezonde voeding? Het is misschien spijtig dat we corona nodig hebben gehad om alle partners in de keten tot die bewustwording te laten komen, maar laat ons het als een positief issue zien.

Minister, ik ben heel blij met het initiatief dat u genomen hebt. Het zal een uitdaging zijn. Op welke manier kunnen we dat gevoel en engagement effectief vasthouden? Hoe kunnen we dat engagement verduurzamen?

Ik stel me ook de vraag – en ik hoop dat u ze ook op de discussietafels zult kunnen brengen – of er effectief respect is voor onze landbouwers. Op welke manier kunnen we een systeem inbouwen om in de prijs een verschil te maken zodat er niet enkel handgeklap is voor deze sector, zoals ook in andere sectoren, maar ook een betere prijszetting? Het is een suggestie. Ik begrijp dat u er ook naar kijkt, maar het zou goed zijn om alle kennis en ervaring bij elkaar te brengen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik dank u voor de aanvullende opmerkingen.

Collega Sintobin, zoals ik heb proberen uit te leggen in mijn eerste antwoord, is voor mij het ontwikkelen van een label geen doel op zich. Het moet gaan om de boodschap die achter het label zit en waar het label voor staat. De drieëntwintig organisaties die meedoen, gaan daar ook over waken. Ik heb wel al interessante labels gezien, ik ben er dus ook niet per definitie tegen. Een tijd geleden was ik bij een Oost-Vlaamse boer die vlees van zijn eigen dieren promoot en die ook een label had. Hij werkte samen met de slagerijen in de buurt en de interesse voor het vlees was enorm groot. Ik denk dat het echt Oost-Vlaamse rund is. De heer Nachtergaele zegt dat het iets anders is.

Joris Nachtergaele (N-VA): Het is Vlaamse Ardennenrund.

Minister Hilde Crevits: Oeioei, het Vlaamse Ardennenrund. Ik had geen tijd meer om langs die winkel te passeren, maar het heeft iets in beweging gezet waardoor mensen bereid zijn om meer te betalen voor een rund dat gekweekt is op eigen bodem. In die zin kan het dus wel deel uitmaken van een groter verhaal om meer respect te hebben en, collega Schauvliege, ook om de prijszetting eerlijker te

maken. Het gevoel van 'het is iets van bij ons' kan ook positief zijn. Voor mij hoeft een label absoluut niet, maar we zullen zien hoe de dingen evolueren.

'Eigen voedsel eerst', collega Sintobin, vergeef me dat ik liever 'Lekker van bij ons' hoor. Ik vind dat iets meer verbindend, maar ieder zijn eigen slogans natuurlijk. Ik denk dat we het over de finaliteit en de doelstelling eens zijn, laat daar geen discussie over bestaan.

Collega Ongena, wij steunen al enkele jaren het Steunpunt Korte Keten dat boeren begeleidt om de stap te zetten naar rechtstreekse verkoop. Het samen aanbieden van producten is een mogelijkheid. Vandaar dat op dit ogenblik – het is heel goed dat u die vraag stelt – de oproep 'Agrovoeding' van het Vlaams Landbouw-investeringsfonds (VLIF) openstaat waar groepen van landbouwers steun kunnen ontvangen om samen een logistiek platform te maken en hun producten ook samen aan te bieden. Die oproep staat nog open tot eind oktober. Maak er overal reclame voor want het zou via alle kanalen moeten worden verspreid. Wij doen het ook, omdat het zo belangrijk is dat men samenwerkt en samen aanbiedt. Die oproep is dus nog open.

Vandaag kan men in het kader van hoeveverkoop ook lokale producten van collega-landbouwers verkopen, maar het moet natuurlijk hoeveverkoop blijven en het mag geen zonevreemde winkel worden. Ik ben een aantal korteketenbedrijven gaan bezoeken en ik stel vast dat men elkaars producten aanbiedt. Ik vind het een heel goede zaak dat er steun voor ontstaat, wat positief is.

Mevrouw Schauvliege, uiteraard ligt de focus op de korte keten. Een van de vijf werven focust ook heel specifiek op de korte keten. Ik laat dat niet los en ik vervang het ene niet door het andere, maar lokale voeding is voor mij ook meer dan dat. Het gaat ook over de lokale verkoop van de producten van onze Vlaamse voedings-bedrijven. Ik vind een bedrijf dat Vlaamse producten verwerkt en verkoopt – zoals frieten bijvoorbeeld –, ook van belang. In de hoevewinkel vind je geen frietjes. Vandaar dat ik het belangrijk vind dat men ook die zaken mee in de keten opneemt. We moeten daar ook fier op zijn en ik hoop zo een Vlaamse aankoopreflex te ontwikkelen.

Het gaat zeker niet over het wegduwen van de korte keten. Mijn aandacht is via de korte keten ontstaan. Tijdens corona hebben we de lokale ijsboer herontdekt. Het is spectaculair hoe dit boomt en mensen ijs gaan halen bij de boer. Het is fantastisch en ik wou dat wat meer in het licht stellen. Ook in het buitenland, bijvoorbeeld Frankrijk, besteden warenhuizen aandacht aan de 'produits terri-toires', net zoals in andere landen. Men moet niet alleen aandacht hebben voor de korte keten, maar ook voor andere aanbieders. We hebben het ook al over wijn gehad die in onze Vlaamse warenhuizen niet wordt aangeboden, maar waar men ook een kanaal voor zou kunnen vinden.

Voedsel is seizoensgebonden en dat is een pijnpunt. U weet dat ik een felle voorstander ben om nog veel meer de seizoensgebonden groenten te promoten. Ik vind het zalig dat elk seizoen zijn eigen variëteit aan kleuren en smaken heeft. Mensen zijn veranderd als consument. Terwijl het hier winter is, is het elders zomer en kan men daar dingen produceren die hier op dat moment niet kunnen. Mensen zijn het gewoon geworden om het jaar rond hetzelfde aanbod te hebben.

Het is van belang – en daarom vind ik het zo belangrijk om de supermarkten mee te hebben – om seizoensgebonden eten te stimuleren om onze voetafdruk een beetje te verkleinen. Dat is de reden waarom ik al die andere zaken probeer mee te nemen.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, het was niet 'Eigen voedsel eerst', maar 'Eerst onze producten', een kleine nuance.

Ik was wel getriggerd door de opmerkingen in de vraag van collega Ongena. U hebt er deels op geantwoord, maar ik veronderstel dat we er in de toekomst zeker nog op terugkomen. Ik was getriggerd door de opmerking dat er toch problemen waren in verband met samenwerkingsverbanden. Ik dacht dat het al bestond, en u hebt het ook zo gezegd. Ons gezin bestelt iedere week of om de twee weken online bij een platform dat een samenwerkingsverband is van landbouwers. Ze brengen het zelfs aan huis. Ik denk dus dat het bestaat. U zegt dat er nog een projectoproep is tot eind oktober. Misschien moet u het nog eens via de landbouworganisaties meer aandacht proberen te geven zodat er nog meer mensen in dat systeem stappen. Samenwerkingsverbanden lijken mij een goed idee en dus is het belangrijk om die projectoproep nog snel in de publiciteit te plaatsen.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Voorzitter, ik heb eigenlijk geen bijkomende beschouwingen. Ik ben blij dat ik de heer Sintobin vandaag heb getriggerd. Mijn dag is goed.

De voorzitter: Het is aangenaam op deze manier te kunnen besluiten.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Het gebeurt nogal vaak bij collega Ongena, maar dan op een andere manier.

De voorzitter: Maar niet in deze commissie, in die zin is het een primeur voor hier.

De vragen om uitleg zijn afgehandeld.